

ОСИГУРАЊИКА

НАС

ГОДИНА XXXIX • БРОЈ 23 • БЕОГРАД, 6. ДЕЦЕМБАР 2007. • ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

Петер Паул Рубенс (Девојчица)

ГОВОРНИ АУТОМАТ

0700/017-017

ПО ЦЕНИ ЛОКАЛНОГ
ПОЗИВА

011/30-60-680

0 - 24h

ТЕМА БРОЈА

Наши суседи
инвалиди

СА НАМА, А НЕ ПОРЕД НАС

• Стране 6 - 8

ПРИВАТИЗАЦИЈА

Продаја акција
Пензијског фонда

МИЛЕНИЈУМИ ЗА ПОЛА ПЕНЗИЈЕ

• Страна 9

Савет на потезу

Болести мишићно-коштаног система, по речима **Бертила Ремуса**, председника Управног одбора Европске агенције за безбедност и здравље на раду, данас су у Европи најчешћи здравствени проблеми настали у вези са радом: готово 24 процента запослених у 25 европских земаља пати од болова у леђима, а 22 одсто се жали на болове у мишићима.

Занимљиво је да су оба проблема више заступљена у новим земљама чланицама: у њима је 39 одсто радника угрожено боловима у леђима, а 36 процената има мишићне болове.

Болести мишићно-коштаног система не само да су извор бола за оног ко од њих пати и узрок смањења прихода већ, такође, представљају трошак за послодавце и привреду једне земље. Сваки запослени може бити њима погођен, али, ипак, стручњаци су уверени да болести мишићно-коштаног система могу да буду спречене проценом радних задатака, увођењем превентивних мера и провером њихове даље ефикасности, закључено је на конференцији о безбедности и здрављу на раду коју је Министарство рада и социјалне политике организовало у Републичкој привредној комори у Београду.

Министар рада и социјалне политике **Расим Љајић** подсетио је на тешке последице које собом носи непоштовање заштите на раду – 1.020 тешких повреда у протеклој години, насталих, углавном, у грађевинарству, рударству и индустрији, и 827 повреда, са тешких исходом, у првих десет месеци ове године.

Мада је доста учињено у области законске регулативе, према министровим речима, још посла предстоји; велика очекивања су везана и за новоосновани Савет који ће се бавити заштитом на раду и који треба да изради националну стратегију за безбедност и здравље на раду како би се избегли ризици и смањило број повреда.

И цивили на ВМА

Од почетка 2008. године услуге Војномедицинске академије моћи ће да користе и цивилни осигураници. За то ће им, уз здравствену књижицу, бити потребан само упут лекара опште праксе.

Наиме, Републички завод за здравствено осигурање договорио је са представницима Министарства одбране и војног здравственог осигурања закуп 500 кревета, као и одређених капацитета ургентне медицине на ВМА да би најугроженијим пацијентима осигурао што хитније указивање неопходне лекарске помоћи, с обзиром на то да је Ургентни центар

Србије одавно постао претесан за седам и по милиона цивилних осигураника.

У току 2008. планира се и спајање цивилног и војног фонда здравственог осигурања, чиме ће 200.000 војних осигураника, након укидања њихових амбулатни у неким градовима Србије, лакше користити здравствену заштиту јер ће бити изједначени са цивилним осигураницима. Њима ће, једино, према војним прописима, морати да остане део расположивог капацитета искључиво за њихове потребе, као, рецимо, војни санитет.

Повишица за војне пензионере

И војни пензионери ће одмах после Нове године имати разлога да се обрадују. Наиме, дуго одлагано усклађивања (од 2004. године) са платама активних војних лица, коначно је на помолу. На адресе војних пензионера током децембра требало би да стигну решења са повишицама између две и по и седам хиљада динара које би, како незванично сазнајемо, биле исплаћене 6. јануара 2008. године.

Потписи за измену Закона

Синдикат пензионера Србије «Независност» почео је акцију прикупљања потписа пензионера за подршку предлогу да се промени начин усклађивања пензија у Закону о пензијско-инвалидском осигурању. Овом променом спречило би се даље заостајање просечних пензија за просечним зарадама.

Поред тога, предлаже се и укидање члана 75 Закона који се односи на временско ограничење ванредног усклађивања пензија у случају да просечне пензије падну испод 60 одсто просечних зарада.

Прикупљање потписа пензионера обавља се у многим местима у Србији и трајаће до 10. децембра. Београдски пензионери могу да подрже ове предлоге у седишту Синдиката пензионера «Независност», у Владетиној број 5 у Београду.

Дежела склопија договору

Као што је и најављено, крајем новембра министри рада и социјалне политике из Београда и Љубљане, **Расим Љајић** и **Марјета Цојтман**, коначно су поново покренули питање споразума о социјалном осигурању између две земље којим би се регулисале пензије зарађене у Словенији, али и право тих пензионера на здравствено осигурање.

Словеначка министарка понудила је српској страни модел споразума какав је у фебруару (после седмогодишњег преговарања) потписан са БиХ. Српски министар Љајић обећао је брз одговор на понуђени текст споразума, истичући жељу српске стране да се ови преговори не одуговлаче. Ради се, нагласио је министар Љајић, о стеченим правима која нико нема право да ускрађује.

Према подацима које су изнеле обе стране, Србија има више од 10.000 корисника словеначких пензија, од којих 7.213 са радом дужим од годину дана у Словенији, на које би се споразум и односио. Словенија има 7.110 пензионера који су пензије зарадили у Србији.

Повластице за «мађарски шенген»

Чланови удружења пензионера и бројни Суботичани могли су, средином новембра, да се «из прве руке», од конзула Генералног конзулата Републике Мађарске у Суботици **Бригите Сабо**, информишу о повластицама у визном режиму са суседном Мађарском која, да подсетимо, од 1. јануара 2008. улази у «шенген».

Највише речи било је о повластицама које се, осим за ученике, студенте, спортисте, новинаре и пословне људе, односе и на пензионере, док ће до сада издате годишње бесплатне визе за улазак у републику Мађарску важити до њиховог истека.

НАЈЗАД ИСПУЊЕНА ОБЕЋАЊА ПЕНЗИОНЕРИМА

Помоћ од суботе, јавни дуг од 18. децембра

Више нема неизвесности: најугроженији пензионери у Србији ће, најзад, 8. децембра, поред првог новембарског чека чија исплата из Републичког фонда ПИО запослених такође почиње тог дана, добити и једнократну помоћ од по 2.000 динара. То је одлучено на седници Владе Републике Србије крајем минуле седмице, а потврђено и у Министарству рада и социјалне политике.

Тако ће уживаоци пензија, чије су принадлежности ниже од 8.600 динара, најзад бити обрадовани овом невеликом «финансијском инфузијом», макар и нижом од најављиване. Новац за једнократну помоћ најсиромашнијим пензионерима обезбедило је надлежно министарство тако што је прерасподелило новац који му је намењен буџетом за наредну годину.

Помоћ од по 2.000 динара добиће укупно 380.430 пензионера из сва три фонда: 160.960 корисника Републичког фонда пензијског и инвалидског осигурања запослених, 213.093 Републичког фонда ПИО пољопривредника и 6.377 Републичког фонда ПИО самосталних делатности. Једнократна помоћ овим пензионерима биће достављена на посебном чеку.

Услов за добијање једнократне помоћи, уз пензију која не прелази 8.600 динара, јесте и да пензионер не прима надокнаду за туђу помоћ и негу или пензију из иностранства, да није корисник привремене накнаде или уживалац 50 одсто инвалидске пензије.

Иначе, у другој половини месеца, тачније од 18. децембра, пензионери Фонда запослених требало би да очекују и исплату последње рате јавног дуга. Засад је извесно да би требало да приме 16,861 одсто више него на првом чеку, исплаћеном децембра 2005. године: толико је, наиме, у међувремену каматама нарасла последња рата коју им држава

Исплата јавног дуга	
ПРАВО	ПРОСЕЧНА РАТА СА КАМАТОМ
ПЕНЗИЈЕ	3.475,45
ИНВАЛИДСКЕ ПЕНЗИЈЕ (чл. 223 и 225.)	1.644,23
ПОМОЋ И НЕГА	1.974,95
ТЕЛЕСНО ОШТЕЋЕЊЕ	190,48

још дугује. Прве рачунице указују да би пензионери у просеку требало да приме 3.475,45 динара.

Татјана Кршић

Траже измену усклађивања

Све учесталијим захтевима да се промени начин усклађивања пензија, придружују се и невладине организације: недавно је НВО Амитаи упутила своје препоруке на адресе неколико ресорних министара, Централном тиму ГОП пројекта и Тиму подпредседника Владе за имплементацију Стратегије за смањење сиромаштва **Божидару Белићу**.

– Као Контакт организација цивилног друштва за имплементацију Стратегије за смањење сиромаштва, Амитаи је окупила 68 организација цивилног друштва, међу којима и пет организација удружења пензионера са око 350 хиљада чланова и 54 организације које директно пружају услуге у око 100 општина у Србији за 27.720 корисника, у највећем броју сиромашних старих људи – објашњава мр **Надежда Сатарих**, председник Управног одбора Амитаи.

Према њеним речима, од Владе Србије тражи се да предложи измене закона да би код усклађивања пензија раст зарада учествовао са најмање 50 одсто, односно, да се формула за усклађивање тражи у распону од 50 до 100 одсто утицаја раста зарада на пензије. Предлаже се и увођење социјалних пензија, укидање рока заштитног механизма за просечну пензију тако да он буде трајног карактера, да се утврди јединствен износ највише пензије.

– У склопу реформе пензијског система Влада треба да омогући јачање Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање тако што би га финансијски ојачала и учинила дугорочно стабилним – наводи још мр Надежда Сатарих.

То може да се учини, пре свега, од дела приватизационих прихода јавних предузећа, као и од повраћаја средстава која су предходних деценија издвајана из ПИО и других области, на основу чега би се формирао капитал РФ ПИО који се не би трошио за текуће расходе већ би се, путем капитализације, увећавао. То би омогућило да наредне генерације пензионера мирније чекају старост и остварују пензије у складу са радним доприносима који су давали током радног века. Влада Србије би, такође, требало да преиспита политику зарада (контроле наплате доприноса, неплаћање доприноса), и да уреди плаћање доприноса на укупану зараду, а не на петоструки износ, како је сада утврђено.

М. И.

ОСИГУРАНИКА
ГЛАС

ИЗДАВАЧ: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање запослених

Директор РФ ПИОЗ: **Горан Лончар**, главни и одговорни уредник: **Славица Чедић**, телефон: 206-1262, e-mail: scedic@pioz.org.yu, одговорни уредник Редакције за Војводину: **Ика Митровић** телефон: 021-487-7789, факс: 021-6624-359, e-mail: ika.mitrovic@piovoj.org.yu, СЕКРЕТАРИЈАТ редакције, телефон: 206-12-93, факс: 206-11-79. Адреса: 11000 Београд, Улица др Александра Костића бр. 9, адреса Редакције за Војводину: Житни трг бр. 3, 21000 Нови Сад. Штампана: Комазец д.о.о., Краља Петра I бб, Инђија.

Рукописи и фотографије се не враћају

ОГЛАШАВАЊЕ: 011-206-12-93

ЗАКОНСКИ ИЗНОСИ ОД ОКТОБРА 2007. ГОДИНЕ:

НАЈНИЖЕ ПЕНЗИЈЕ			
Од 1. I 2002. године: 20% прос. зараде у претходној години		6,183.85	
Најнижи износ пензије (за затечене кориснике)	Усклађен основ: 16.514,26	По старом Закону (према стажу):	
		40%	6,605.70
		50%	8,257.13
		60%	9,908.56
		70%	11,559.98
		80%	13,211.41
ПОМОЋ И НЕГА		I група 100%	9,908.56
Износ накнаде: 9,908.56		II група 60%	5,945.14
		II група 50%	4,954.28
ИНВАЛИДНА ДЕЦА	За затечене кориснике	I група 60%	5,945.14
		II група 40%	3,963.42
		Појачана брига и надзор	Ц. Србија и К. и Метохија
			2,961.67
		Војводина	4,407.85

ТЕЛЕСНО ОШТЕЋЕЊЕ (повреда на раду и професионално обољење) основ: 4.128,45	100%	4,128.45
	90%	3,715.61
	80%	3,302.76
	70%	2,889.92
	60%	2,477.07
	50%	2,064.23
	40%	1,651.38
	30%	1,238.54

ТЕЛЕСНО ОШТЕЋЕЊЕ (болест и остале повреде) за затечене кориснике	Усклађен основ: 1.490,61	100%	1,490.61
		90%	1,341.55
		80%	1,192.49
		70%	1,043.43
		60%	894.36
		50%	745.30
	40%	596.24	
	30%	447.18	

ЗАКОНСКА ПЕНЗИЈА ЗА МЕСЕЦ, ИСПЛАЋЕНА ПЕНЗИЈА У МЕСЕЦУ, ИНДЕКС КРЕТАЊА ЗАРАДА И ТРОШКОВА ЖИВОТА, % УСКЛАЂИВАЊА, ОПШТИ БОД.....

2007. година

О К Т О Б А Р

Законска пензија за месец	Исплаћено у месецу (законска пензија из претходног месеца)	М Е С Е Ц	Индекс кретања зарада	Индекс трошкова живота	% усклађивања	Општи бод	Корисници по врсти и категорији пензије	Број	Просечна пензија
14,287	14,285	ЈАНУАР	81.78	100.5	од октобра 2006.		Старосне	633,409	18,775
14,293	14,287	ФЕБРУАР	104.29	99.8	5.83	398.72	Инвалидске	342,513	14,796
14,297	14,293	МАРТ	102.64	100.4			Породичне	309,294	11,702
14,836	14,297	АПРИЛ	102.68	100.8	3.75	413.67	У К У П Н О	1,285,216	16,013
14,839	14,836	МАЈ	101.48	101.6			По општим проп.	1,162,651	15,760
14,839	14,839	ЈУН	103.31	100.4			Учесници НОР-а	94,375	16,166
14,840	14,839	ЈУЛ	99.48	99.7			Рудари	2,754	16,204
14,841	14,840	АВГУСТ	101.52	103.0			Изузетне	393	21,150
14,851	14,841	СЕПТЕМБАР	100.02	101.8	7.78	445.85	Административне	1,186	21,434
16,013	14,851	ОКТОБАР	101.97	100.5			МУП	23,573	27,289
16,013*	16,013	НОВЕМБАР		101.6			МИП	213	31,375
16,013*	16,013	ДЕЦЕМБАР					Академици	71	31,851

*процена

Члан 73. Закона Пензија се од 1. априла и 1. октобра усклађује, на основу статистичких података, са кретањем трошкова живота и просечне зараде запослених на територији Републике у претходних шест месеци, у проценту који представља збир 25% раста, односно пада зарада и 75% раста, односно пада трошкова живота.

НОВЕМБАР 2007. ГОДИНЕ		НАКНАДЕ, НАЈНИЖЕ И НАЈВИШЕ ПЕНЗИЈЕ		ДЕЦЕМБАР 2007. ГОДИНЕ	
10. 11.	Исплаћен ПРВИ део пензије за ОКТОБАР 2007. године	Износ накнаде за погребне трошкове	22,262	за октобар, новембар и децембар	око 10.
26. 11	Исплаћен ДРУГИ део пензије за ОКТОБАР 2007. године	Износ накнаде за помоћ и негу	9,908.56	Од октобра 2007. до марта 2008. године	Исплата ПРВОГ дела пензије за новембар 2007. године
		Основ за накнаду за телесно оштећење	4,128.45		око 25.
		Најнижа пензија	8,177.92		Исплата ДРУГОГ дела пензије за новембар 2007. године
	Просечан износ пензије: 16.013 Број корисника: 1.285.216 Нето средства: 20.579.611.597	Највиша пензија	75,794.50		ПЕНЗИЈА ЗА НОВЕМБАР И ДЕЦЕМБАР ИСТЕ КАО И ПЕНЗИЈА ЗА ОКТОБАР - ПЕНЗИЈА ЗА ЈАНУАР ВАНРЕДНО УСКЛАЂЕНА !!!
		Највиша пензија по старом Закону	53,339.53		

Највишу пензију имају академици (има их 71), а најнижу корисници коју су пензију остварили по општим прописима (1.162.651 корисника)

Припремио: Радомир Гојковић

ПОНОВО О БЕСПЛАТНОЈ ПОДЕЛИ АКЦИЈА ГРАЂАНИМА

Посвађане рачунице

Запосленима и бившим радницима понуђено 2,5 одсто акција јавних предузећа у којима сада или су раније радили, синдикати јединствено против

После бурних реаговања и разговора са синдикатима највећих јавних предузећа поводом нацрта закона о бесплатној подели акција грађанима (о чему смо писали у прошлом броју), министар економије и регионалног развоја Републике Србије **Млађан Динкић** изменио је свој предлог: понудио је да садашњи и бивши запослени у овим предузећима могу да бирају између 2,5 одсто бесплатних акција (али не мање од 200 евра по години радног стажа) и бонуса у новцу који би добијали по завршетку приватизације, а који би у сваком предузећу био ограничен. Запослени би се референдумом у свом предузећу одлучили за један од понуђених модела.

Пунолетни грађани, који до сада нису добијали акције, имали би право на поделу преосталих 15 одсто акција ових привредних гиганата, уз

услов да су до 30. јуна 2007. године стекли држављанство Србије, а пунолетство до краја ове године. Такође, морали би да се у року од пола године по усвајању закона сами евидентирају у филијалама Националне службе за запошљавање. Предвиђено је и да се при првој продаји поменутих акција, ако се обави до 2011, не плаћа порез на пренос апсолутних права, порез на капиталну добит нити провизија брокерима.

Међутим, ни овај предлог синдикати шест највећих јавних предузећа не прихватају. Са Велике скупштине синдиката радника нафтне и гасне привреде Србије, одржане 29. новембра у сали СПЦ Војводина «СПЕНС» у Новом Саду, јасно су поручили да не прихватају понуђени модел поделе бесплатних акција, већ се и даље залажу за предлог који је прошле године, у року од неколико

дана, подржало пола милиона грађана Србије.

Такође, нови предлог Млађана Динкића само је јаче збио редове свих синдикалних организација и њихових централа, пензионерских организација и удружења малих акционара, што је исказано на поменутој Скупштини. А и рачунице им се не слажу. Председник Самосталног синдиката Војводине др **Милорад Мијатовић** поручио је са говорнице да он, иако је доктор математичких наука, никако не може да разуме како је то 2,5 одсто више и повољније од – «до 15 одсто» акција, колико је било предвиђено за бесплатну поделу по Закону о јавним предузећима.

Дакле, питање поделе бесплатних акција грађанима још остаје отворено.

Мирослав Мектеровић

ЈАВНИ ПОЗИВИ НСЗ

Шанса за избегле и Роми

На основу јавног позива Националне службе за запошљавање, избегла и расељена лица, као и Роми, добијали су нову шансу да реше питање свог запослења. Програмом су предвиђене субвенције за незапослене и послодавце.

Незапослени могу једнократно добити 130.000 динара за самозапошљавање – за отварање радње, предузећа или другог облика предузетништва, са обавезом да их уложе у опремање радног места и стварање услова за рад. Треба да поседују економски оправдан пословни програм и да су у НСЗ завршили обуку за самозапошљавање. Ако се више њих удружи (осим за оснивање задруге), свако појединачно добиће субвенцију.

Послодавцима је намењено 100.000 динара, по једном упусленом, за опремање радног места, и субвенције за уплату сопственог доприноса за социјално осигурање.

Отпремнином до посла

Због великог интересовања за пројекат «отпремнином до посла», до краја године одобриће се средства за још 150 до 200 лица која су у транзицији остала без посла.

Субвенција је 210.000 динара, а додељује се незапосленима са евиденције НСЗ који су добијали, или ће добити, отпремнину и желе да улагањем те суме покрену приватни бизнис. Сем вишкова запослених, ову субвенцију могу добити и незапослени којима је, уз отпремнину, споразумно престао радни однос, вишкови запослених који су корисници новчане накнаде а одрекли су се права на отпремнину, као и корисници новчане накнаде којима је радни однос престао услед стечаја послодавца.

Услови за конкурс су поједностављени (рецимо, више није неопходна претходна обука за самозапошљавање), потребан је само економски оправдан бизнис план.

М. М.

ИНВАЛИДИ ИЗМЕЂУ ОДШКРИНУТИХ И ОТВОРЕНИХ ВРАТА

Са нама, а не покрај нас

Процењује се да у Србији има и до 800.000 инвалида, а још се чекају прописи о њиховом запошљавању, олакшице за њихове родитеље или домови за њихов смештај у старости

Иове године, Светски дан инвалида, 3. децембар, прилика је да се многим активностима и манифестацијама укаже на потребе инвалида, да се унапреди заштита хендикепираних особа и побољша њихов положај. Поштујући инвалиде и уважавајући њихове потребе, тежње и интересе, друштвена заједница показује своје лице, али – и наличје.

Процењује се да у нашој земљи има између 700 и 800 хиљада инвалида, односно да они чине од седам до 10 процената становништва, чиме се Србија не издваја од других земаља. Тиме што је Влада основала Савет за питање инвалида, а Министарство рада и социјалне политике посебан сектор који се бави овом проблематиком, као и недавно усвајање Закона против дискриминације инвалида, показује настојање власти да помогне оваквим људима.

Први посланик у колицима

Све више се ради на укљањању физичких баријера да би се инвалидима омогућила доступност институција и установа (мада је то још недовољно), све више се говори

Божидар Цекић

о инклузивом образовању... Слепи телефонисти поново се јављају из наших централа, млади Филип Граовац у колицима за шалтером СО Раковица није једини коме је пружена таква шанса, недавно је започета прича о слепом правнику који се у суду спрема да буде судија, а Гордана Рајков је и први изабрани посланик у Парламенту који на седнице долази у колицима и са персоналом асистентом...

Иако све чешћи, овакви примери, на жалост, још су пре изузеци него правило. До сада је пружена рука разумевања, али тек предстоји да визија о бољем положају инвалида

Драгиша Дробњак

– постане стварност, да се превазиђе јаз између добрих намера и стварности. Пре свега, да се омогуће веће бенефиције и материјална помоћ родитељима инвалидне деце, да се млађим инвалидима обезбеди запослење, а старијима домови за смештај... Посебну важност за инвалиде има доношење нових прописа, као што су закони о професионалној рехабилитацији и запошљавању инвалида, о компензационим правима и о удружењима грађана.

– Потребно је још много тога да се учини за инвалидна лица, али је евидентно да има и помака – наводи Драгиша Дробњак, стручни сарадник

за социјално-економска питања у Савезу слепих Србије. – На пример, Медицинска школа у Земуну покренула је нови програм физиотерапеута за слепе који ће бити истоветан са програмом за оне који виде, а избациће се из дипломе и дискриминаторски назив «физиотерапеут техничар – оштећеног вида». Министарство за државну управу и самоуправу урадило је сајт прилагођен слепим особама, наши стручњаци направили су говорни софтвер за рачунаре, а Национална служба за запошљавање је организовала, у 10 градова у Србији, обучавање 36 полазника за рад на рачунару. Наравно, веома је важно да се почне са додељивањем персоналних асистената, што ће ићи тешко. Један од највећих проблема које ваља превазићи јесте и запошљавање инвалидних особа. Само међу слепима у Београду њих 300 очекују посао.

Трећину ниже пензије

Према речима Божидара Цекића, председника Савеза инвалида рада, чланство ове организације припада категорији становника који су у посебно тешком положају.

– У предлозима које смо више пута упућивали надлежном Министарству за социјална питања било је враћање II и III категорије инвалидности, јер смо једина земља где појединац тек са признатом категоријом инвалидности од 100 одсто може да буде проглашен инвалидским пензионером. Због тога предлажемо да се у Закон угради, поред права на инвалидску пензију, и право на основу преостале радне способности. Због малих пензија наших чланова, које су, примера ради, и до 30 одсто ниже у односу на пензије старосних пнезионера, инсистирамо да се усклађивање пензија обавља

Песма као нежна барикада

У Градској библиотеци у Новом Саду промовисана је књига песама «Нежна барикада» Иштвана Пиште Месароша. Ово је већ трећа

књига момка који је као дете стигао у Дом за децу и омладину ометену у развоју Ветерник. Пишта стиховима меланхолично казује о свом, али и животу многе деце која одрастају лишена тоглог породичног гнезда, о жељама које машта и људима који, много више него што њихова «служба» захтева, замењују ту, тако потребну руку родитеља.

Књига је штампана захваљујући агилности дугогодишњег директора Дома у Ветернику Мире Радин. Међу рецензентима је и име Душка Трифуновића који је, заједно са Пером Зупцем, био чест и драг гост деце у Ветернику.

Говорећи о «Нежној барикади» Перо Зубац је топлим речима осликао Пишту, колегу по перу, који ће, сасвим сигурно, још многе своје унутрашње доживљаје преточити у нове риме.

И. М.

према расту зарада, да се издвајање средстава за стандард пензионера, са садашњих 0,10 повећа на 0,20 одсто, да се омогуће веће бенефиције код лечења инвалидних лица итд. Очекујемо да се коначно донесе закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању на коме се «темељито» ради већ неколико година.

Познаваоци проблематике инвалида истичу да је важно донети права а не хибридна решења и да је, пре свега, потребно феномен инвалидности извући из медицинских оквира и озваничити га, према дефиницији Светске здравствене организације, као социјално питање. Једном речју,

Уговори за прво запослење

Помоћник покрајинског секретара за рад, запошљавање и равноправност полова Мирослав Васин потписао је, крајем новембра у Новом Саду, уговоре са послодавцима четири предузећа која су добила субвенцију од близу три милиона динара за запошљавање особа са инвалидитетом.

Тако је прво запослење добило осморо младих људи са инвалидитетом (из Новог Сада, Шида, Руме и Сомбора), што је заиста лепа вест.

Међутим, на евиденцији Покрајинске службе за запошљавање још је 8.000 људи са инвалидитетом. Закон о њиховој рехабилитацији и запошљавању рађен је по европском моделу и садржи цео спектар мера које треба да побољшају стање у овој области. Већ неколико година је пред вратима Скупштине Србије, али никако да стигне на ред. Једина новост је да иза доношења овог закона више не стоји Министарство рада и социјалне политике, него је пребачен у надлежност Министарству економије и регионалног развоја!

И. М.

друштво је и до сада мењало термине за инвалидна лица, али ради се о томе да се промени и став друштва према овим особама.

Миланка Иванчајић

ЈЕДНА ОХРАБРУЈУЋА ЖИВОТНА ПРИЧА

Јелена, девојка која не одустаје

Иако слепа од рођења, завршила је Правни факултет и већ неколико месеци ради као пи-ар менаџер у Лутрији Србије

Јелена Стојановић, слепа од боравка у инкубатору одмах после рођења, од априла ове године ради као «пи-ар» менаџер, односно менаџер за односе са јавношћу у Државној лутрији Србије и вероватно је једина особа са таквим хендикепом која обавља ове послове.

Ова 28-годишња девојка која на посао свакодневно долази и враћа се у Смедерево, где је рођена и где јој живе родитељи, брат и сестра, завршила је основну школу за слепе и слабовиде у Београду; похађала је редовну гимназију у родном граду, дипломирала на Правном факултету у Београду, две године стажирала као судски приправник у смедеревском Општинском суду и увелико била у припремама за правосудни испит... када се пријавила на конкурс и прешла на ново радно место.

Упоредо, од 2002. године, води ауторску телевизијску емисију у Смедереву «Погледајмо истини у очи» у којој афирмише особе са инвалидитетом и упознаје јавност са проблематиком инвалида, то исто чини и кроз радио емисије, а веома је активна у Савезу слепих Србије где уређује часопис за слепе жене и децу, «Жена и дом» и «Забавни листићи».

– Успела сам да завршим школовање и да се запослим, да радим посао који волим, захваљујући мојој јакој вољи али и, пре свега, мојој породици, родитељима, брату и сестри, који су ме подржавали и помагали ми у свему, као и мојим пријатељима, али и многим другим људима из

моје околине – објашњава Јелена Стојановић.– Отац ме је свакодневно водио и враћао кући после предавања из гимназије и са факултета, у гимназији су моји другови организовали акцију и купили ми рачунар са говорним софтвером, професори на факултету су ми изашли у сусрет и дали своје уџбенике у електронској обради, на ЦД-у, а много ми је помогао и један издавач који ми је омогућио коришћење и других уџбеника у електронској обради да бих могла да их користим уз помоћ говорног софтвера на рачунару. Наравно, кад год је било потребно, ту је био неко од чланова породице да ми нешто прочита.

Иако у својој причи помиње, углавном, људе који су јој помогли да оствари циљ, Јелена истиче да је инвалидима неопходна помоћ државе и заједнице, пре свега кроз материјалну помоћ, али и законску регулативу:

– На пример, на Закон о запошљавању и професионалној рехабилитацији чека се годинама. Многи инвалиди га прижељкују и ја могу да кажем да сам

имала срећу код запослења – примили су ме на посао, колеге су ме лепо прихватиле, обезбеђени су ми возач и кола да ме свакодневно довозе и враћају на аутобуску станицу. Породица јесте полазна основа, али много тога је индивидуално, зависи од саме особе. По мом мишљењу, али знајући из сопственог искуства, инвалиди треба да имају више вере у себе, да буду упорнији и борбенији у ономе што желе да остваре. Колико сам само пута обилазила професоре и издавачке куће да бих добила електронски обрађене уџбенике! Јер, људи нас више посматрају кроз оно што не можемо, а не кроз оно што можемо – каже Јелена Стојановић.

Са нама, а не покрај нас – слоган кампање за промовисање инвалида и њихових потреба, установљен пре неколико година, како сада ствари стоје, и надаље ће бити актуелан. А опет, много тога, како рече Јелена, индивидуално је и зависи од саме вере и упорности инвалидне особе.

М. И.

«ГЛАС» ПИТА: КАКО СЕ ПРЕВОЗЕ ИНВАЛИДИ

Возом до Беча

Сви који су били у прилици да тумарају европским градовима видели су да има и другачије: у Минхену, рецимо, лифтовима се може до станице лаког метроа, у чије вагоне, као и у трамваје или аутобусе, инвалиди лако улазе у колицима – све до чистине међу седиштима предвиђене баш за њих (и за мајке које једнако лако увозе своје бебе у кабастрим и натрпаним колицима).

Питали смо неке од превозника када ће «украсти» добра искуства европских колега, да ли је бар у далеким плановима намера да се купују вагони или аутобуси у које ће инвалиди моћи сами да се увезу и да не буду попреко гледани када здравијим, али можда уморнијим, суграђанима «отму» свој простор или седиште.

Београдски и новосадски јавни превозници још су, чини се, до грла у проблемима са свакодневном тескобом, и у аутобусима и на улицама, али је добар сигналстигао из Железница Србије. Од септембра месеца, рекли су нам, особе са инвалидитетом које користе колица могу возом да путују до Беча и назад. Реконструисани путнички вагон додаје се свакодневно редовном возу који из Београда за Беч полази у седам часова и педесет минута. Из главног града Аустрије воз са овим вагоном креће сваког дана

у девет сати и педесет два минута. Кроз нашу земљу успутне станице за ове путнике су у Новом Саду, Врбасу и Суботици, као и у свим већим градовима кроз Аустрију и Мађарску.

Цене возних карата су исте као и у редовном саобраћају и могу се унапред резервисати. Вагон је, иначе, климатизован и прилагођен особама у колицима, преко покретне платформе за улазак до вакуум тоалета и места за одлагање колица.

У Новом Саду, Јавно градско саобраћајно предузеће, на основу многих одлука градске власти, брине о социјално и здравствено рањивијем делу популације – засад углавном кроз ценовне повластице: тако постоји 17 категорија Новосађана којима је обезбеђен бесплатан превоз возилима градског саобраћаја, међу којима су и пензионери старији од 65 година. Бесплатну годишњу карту тренутно има више од 28.000 пензионера, а пензионерске маркице за млађе пензионере купују се по две скале – они с примањем до просечног износа пензије плаћају 418, а остали с већим пензијама 646 динара.

Захтеви пензионерских и организација инвалида за побољшањем приступачности возила, сазнајемо, делимично су испуњени: набављени су нископодни аутобуси у које стари и људи који се теже крећу

много лакше улазе и излазе из њих. У редовима вожње поласци тих нових аутобуса посебно су означени, а има их на свим линијама.

Постоји у возном парку и један мини-бус, донација из Италије, са покретном платформом, којим се могу превозити и људи у инвалидским колицима. Ово возило има одређену трасу и сатницу, али је то недовољно за потребе Новосађана са физичким хендикепом.

Хоће ли у програму пословања, који се тренутно сачињава за Скупштину Града, бити и конкретних предлога за системско решавање квалитетнијег градског превоза инвалида, остаје да се види. Можда ће мини-бусеви, чија се набавка очекује, бити одређени за превоз инвалида? О томе неће одлучивати ЈГСП, него његов оснивач. Отуд препорука свим организацијама инвалида да траже од градских власти њиховим потребама примеренија возила и већи број полазака. Јер, што каже народ, док дете не заплаче, мајка га неће нахранити!

Исто се може рећи и за главни град: инвалиди су и што се превоза тиче у својеврсној изолацији, али бар се у плановима мисли и на њих.

Сада, како смо информисани, Градско саобраћајно предузеће има две врсте превоза за инвалиде – седам редовних, школских линија на којима се

превозе деца од кућа до школа, и ванлинијски превоз комби возилима и мини бусевима који функционише по систему «од врата до врата».

Од септембра ове године школски превоз за децу са специјалним потребама повећан је за петину. Тако се изашло у сусрет свима који су били на листи чекања, па се сада овако дневно превезе око 300 деце. У ове сврхе користе се, уверавају нас, најбоља возила ГСП-а, нископодна, са посебно обученим возачима и специјалним пратиоцима.

За други начин, популарно назван превоз «од врата до врата», са диспечерским центром се договара време и место, а ова возила возе и по једног или два путника, колико када има потребе. Дневно се обави 250-300 оваквих вожњи, а месечно се превали више од 30.000 километара.

Обе врсте превоза за кориснике су бесплатне, а ГСП-у трошкове надокнађују секретаријати за образовање и децу и социјалну заштиту.

Иначе, како смо још сазнали, опредељење града Београда и ГСП-а јесте да се убудуће набављају само нископодни аутобуси и да се на свим стајалиштима уреде одговарајући тротоари да би инвалиди у колицима несметано могли да улазе у градски превоз.

Е. Г.

КОЛИКО ЈЕ ПЕНЗИОНЕРИМА ВРАЋЕНО ОД ПРОДАЈЕ ДРУШТВЕНОГ КАПИТАЛА

Миленијуми за пола пензије

За пет година од продаје акција које су у приватизацији припале Фонду ПИО запослених инкасирано тек нешто око 10,5 милијарди динара

Да су акције приватизованих предузећа, у која су хиљаде миленијума рада и издвајања уложили садашњи пензионери Фонда ПИО запослених, продате одједном, свако од њих добио би – по пола просечне пензије! Наиме, од продаје досад приватизованих 780 друштвених предузећа од 2002. до пред крај новембра, Пензијски фонд је укупно инкасирао свега око десет и по милијарди динара (нешто више од 120 милиона евра) – довољно за исплату нешто више од пола милиона просечних пензија у Србији!

Истина, до сада су продате акције око две трећине ових предузећа, док 250 још чека купце својих акција, односно зелено светло за њихову продају из Агенције за приватизацију.

Да подсетимо: када су у Србији отворена врата приватизацији друштвених предузећа, тадашњи (сада већ бивши) Закон о својинској трансформацији наложио је да се од укупно процењеног капитала једног предузећа десет посто, у виду акција, пренесе Фонду

ПИОЗ с образложењем да су управо запослени били ти који су у претходном периоду улагали свој рад и

није имао апсолутно никаквог удела. У те сврхе основани су Агенција за приватизацију и Акцијски фонд, као једине

средства у развој предузећа. Ове акције нису давале Фонду право управљања у Скупштини акционара нове, приватизоване фирме, али су давале право на дивиденду (наравно, ако би фирма годину завршила са профитом који би се делио власницима), која се уплаћује директно на рачун Пензијског фонда.

Закон је регулисао и начин како се овим акцијама тргује, па ни у томе Фонд никада

две институције које овим акцијама управљају и тргују и то на следећи начин: Агенција за приватизацију наложи Акцијском фонду да прода акције које су власништво Пензијског фонда по ценама које тада важе на тржишту хартија од вредности, одређујући при том време и метод рада Акцијског фонда. Тако, ниједан од фондова, ни Пензијски као власник, а ни Акцијски, као «чувар» његових акција, ни на који начин не учествују у одлучивању ни о времену продаје, а ни о цени по којој се акције продају. Како тумаче зналци, ово превасходно стога што Акцијски фонд није брокер, нити Фонд ПИО може бити свој брокер, а акције се, према Закону о тржишту хартија од вредности, могу продавати само посредством брокерско-дилерских друштава, чланова Централног регистра и Београдске берзе.

– Акције које су власништво пензијског фонда, пошто их је релативно мало, продавале су се уз друге акције истих предузећа, као већи пакети, па је тако постизана и већа цена – објашњава **Јасмина Драгутиновић**, директор сектора продаје Акцијског фонда. – Мањински акционари, као што је Фонд пензијског, углавном су своје акције продавали на нивоу цена од 15 до 30 одсто књиговодствене вредности предузећа, а тиме и омогућавали инвеститорима стицање већинског власништва у фирми. На овај начин, када се акције продају преко Акцијског фонда у пакету са још неким, успевали смо да за акције пензијског фонда добијемо изнад 50 одсто књиговодствене вредности предузећа које се приватизује. Просечна цена до сада продатих пакета акција је, према нашој евиденцији, на нивоу 70 одсто књиговодствене вредности 655 већ приватизованих фирми.

Опет поређења ради, ако је од приватизованих 655 друштвених предузећа пензијски фонд за пет година инкасирао десет и по милијарди, основна математика говори да је његов удео у продатом друштвеном капиталу у просеку вредео око 16 милиона или – ни пуних 200.000 евра. А међу продатим друштвеним предузећима су и београдски «Техногас» и «Бетекс», пожаревачки «Бамби», Лука Београд, зрењанински «Дијамант», Фабрика шећера Сента, вода «Врњци» из Врњачке Бање...

Весна Анастасијевић

Прошлогодишња зарада

Прошле, 2006. године, на рачун пензијског фонда је од продаје акција уплаћено 1.189.321.136,79 динара, а од дивиденди нешто мање од 65 милиона динара. Тада су продаване и акције воде «Врњци» из Врњачке бање, у власништву пензијског фонда, и то у неколико наврата: први пут хиљаду комада по цени од 8.500 динара, затим 430 по истој цени, па 320 акција по 6.250 динара, да би у последњој прошлогодишњој трговини 9.718 акција пензијског фонда било продато цени од 6.240 динара. Фонду је укупно од продаје акција воде из Врњачке Бање прошле године на рачун уплаћено нешто више од 73 милиона динара.

Задовољне победнице

Тежак посао жирија

УСПЕШНО ОДРЖАНА ПЕТА БАНАТСКА «ШТРУДЛИЈАДА»

Мађари месе маковњаче

Манифестација, чији је циљ да се унапреди квалитет живота људи нарушеног здравља, ове године окупила више од 200 инвалида широм Баната

Најбројнија општинска Организација Савеза инвалида рада Војводине, зрењанинска, успешно је, крајем новембра, угостила више од 200 инвалида из 22 месне организације и седам општинских организација широм Баната на традиционалној, петог «Штрудлијади». Ове године, први пут, на манифестацији је учествовало и њихових 12 колега из мађарског места Минсент (удаљеног око 40 километара од Сегедина).

Између осталих, драги гости Зрењанинаца били су и председница Војвођанског

савеза **Стана Свиларов**, као и **Станко Нимчевић** испред Извршног одбора Савеза инвалида рада Србије.

– Надам се да ће «Штрудлијада» наредне године окупити и инвалиде из Бачке, Срема, али и из Румуније. Добро је што ове године учествује и организација инвалида рада из суседне Мађарске јер наша дружења и наши сусрети треба да се прошире и на земље у окружењу да бисмо лакше размењивали искуства и успешније се борили за побољшање нашег положаја у друштву – рекла је Стана Свиларов.

Домаћин, председник општинске организације СИР Зрењанин и потпредседник СИР Војводине **Стеван Радишић** објаснио је присутнима да је сврха манифестације да «извуче» инвалиде из њихових домова како би показали неке од својих способности, музичке, песничке, рецитаторске, сликарске... и, наравно, у прављењу домаће банатске штрудле.

Штрудле са маком, орасима, сиром... прави су бренд банатске кухиње, тако да приликом избора жирија није било великих дилема – свака домаћица довољно је квалификована да буде у њему. Међутим, морало се пробати 90 штрудли, које је умесило 45 такмичарки, свака по две.

Оцењивао се изглед, мирис, укус, мекоћа и размак фила.

Жири је, непристрасно, за победника такмичарског дела «Штрудлијаде» прогласио **Софију Божић** (занат је «крала» од свекрве), гошћу из Пландишта, којој је припао и бесплатан седмодневни боравак у бањи. Другопласирана је била **Милица Варадинац** из Елемира, док је треће место освојила **Мара Глишић** из Зрењанина.

Гости из Мађарске су, упознавши се боље, на овој манифестацији, са обичајима колега из Војводине, изразили жељу да их угосте у својој земљи и да на тај начин продубе међусобну сарадњу у циљу подизања квалитета живота инвалида.

Мирослав Мектеровић

Консултације оцењивача

НАШ САГОВОРНИК: ЗАФИР ХАЏИМАНОВ

Ноте за чување лепоте

Осим талента, за успех у шоу бизнису, позоришту или уметности неопходан је мукотрпан рад

Наш саговорник, **Зафир Хаџиманов**, већ пола века је на сцени, а чега год се прихвати, добро ради. И кад пева, и кад компонује, и кад пише песме, и кад глуми. Свеједно где: концерт, кабаре, позориште, телевизија. И никад испод одређеног нивоа који је сам себи поставио и кога се држи већ годинама. Заједно са супругом, сином и колегама.

Ви, Зафире, као вино: што старији све бољи, али ипак ни раније нисте лошије певали шансоне него што ових дана певате у опери «Јадници». А да је та опера нови изазов, збиља јесте.

- Убеђен сам да је моја сарадња са Радио-Београдом, уз Позоришну академију коју сам завршио, и те како усмерила моје афинитете и пут ка ономе што сам до сада остварио. Наиме, Београд тих дана је био Београд окренут квалитету, финим вредностима, за разлику од овога што нам се сада догађа. Неопходно је рећи да је оно што је лоше у шоу бизнису преовладало и да се публика много више замајава, да тако кажем, неким будалаштинама, на пример која звезда колико зарађује или с ким је у љубавној вези... Много мање се бавимо правим вредностима због којих, у ствари, шоу бизнис и постоји. Без обзира на то колико је он забава, он је, свакако, и уметност и култура. Сматрам да је добро да се људи моје бранше, који су на најлепши могући начин бранили лепоту у нашем послу, сваки пут подсети на нешто што је било добро. А директан одговор на Ваше питање је једноставан: прво треба имати дар од Бога, дакле таленат, а после тога треба радити, радити...

Како радити?

- Без рударског рада у шоу бизнису, позоришту, уметности ништа се не може постићи. Ја сам мукотрпно одрадио сваки свој успех и, наравно, није ми уопште жао. Једноставно, само

хоћу да кажем људима који се не баве овим послом да није формула за успех волети да певаш, да будеш весео и безбрижан, већ да волиш да радиш и да оно што си наумио да урадиш, учиниш на најбољи могући начин.

Степенице којима сте се пели ка опери биле су мјузикли, првенствено славни «Виолиниста на крову»?

- Настао према роману **Шаломе Алејхема** «Млекација

ангажман у том позоришту и наступ у «Просјачкој опери». Ја сам, међутим, одбио пошто ме је чекала турнеја по «Златном Елдораду», како се тада говорило за наше естрадне наступе по Совјетском Савезу.

И тако сте, због руских долара, остали без једне примамљиве улоге.

- Да, али крајем осамдесетих опет сам се ујелео театра. Прво сам направио неколико експеримената у Подруму Атељеа 212 са музичко-поетским

све је пропало, па и план да се игра и у Београду. Е, тек тада је дошао позив за «Виолинисту на крову» који је најпре игран у Српском народном позоришту у Новом Саду, где је постао култна представа. Играли смо је 12 сезона, односно 120 пута. У београдској верзији наступио сам око тридесетак пута. А кад сам отишао у Бостон да Сенка и ја прославимо дипломирање нашег сина **Васила** у бостонском «Беркли колеџ мјузиклу», једној од најпрестижнијих музичких академија у свету, поготово кад је у питању савремена музика, добио сам исту улогу и одиграо је на сцени «Форум», и било је јако добро. Према томе, «Виолиниста на крову», заправо мој млекација Тејвије, отворио ми је сва врата за сада већ прилично честе театарске ангажмане. После тога, дошао је «Човек од Ла Манче» где сам играо Дон Кихота и сада, као крем на мојој театарској торти, Жан Валжан у «Ле мизерабл».

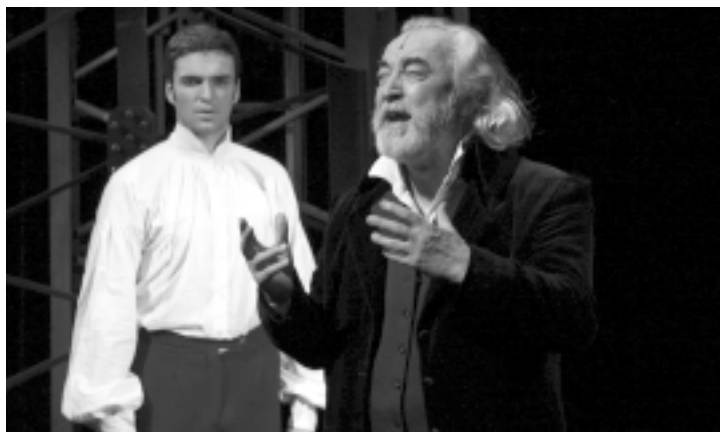
А Ваша поезија?

- Написао сам једну збирку кратких прича и пет књига поезије. Од њих три су на српском, једна на македонском, а ова последња двојезична и зове се «Брат». Јер, ако ми је Србија домовина, онда ми је Македонија отаџбина, па ми је стало да се између ове две земље све одвија како Бог заповеда, пре свега у култури.

Честитам екселенцију на Вашој најновијој титули: амбасадор македонске културе. Шта подразумева једна таква титула?

- Да се разумемо, то је пре свега признање које је почасно. Не треба од тога много очекивати, ја не могу много да учиним. Међутим, у том признању постоји клаузула да пројекти које ћу предложити министарствима за културу Македоније или Србије, могу бити релевантни и евентуално прихваћени, зато већ радим на неким пројектима.

Бора Ољачић

Као Жан Валжан у «Јадницима»

Тејвије и његових седам кћери без мираза».

Већ тада сте били певач, глумац и помало играч?

- У суштини сам се све време дружио са театром, практично дружио са мјузиклом. Тај почетак је био одмах после Позоришне академије, када сам у једној комедији са певањем, која се звала «Бумеранг», у Драмском театру у Скопљу први пут наступио у једној таквој улози. Био је то један од најнаграђиванијих театарских у Југославији и тада се први пут догодило да тапкарши зарађују на картама за «Бумеранг». Ово звучи мало самохвално, али су после ове представе стигле нове понуде па сам тако наставио у «Занесењацима» у Позоришту на Теразијама, који су проглашени за најбољу музичку представу у Београду те године. Понудили су ми стални

играма на стихове из мојих књига. Та игра се звала «Пас певачица» као и моја књига стихова. У њој су **Сенки** и мени помагали **Светлана Бојковић** и **Дејан Чавић**. Иначе, пре тога сам са Сенком већ радио неколико концерата, као што је, рецимо, рецитал «Шансона, балада, сонг» у Атељеу 212, или, на ТВ-у, «Букет шансона», «Букет мелодија», «Ја и моја Сенка». Много тога радили смо и за ТВ Скопље и сарађивали са тада сјајним редитељима попут **Антонa Мартија**, **Ангела Миладинова**... На крају сам се ујелео да нешто поново радим у позоришту, не будем лењ па седнем и напишем либрето, стихове и музику за први македонски мјузикл који се звао «Хало, буђње!» Редитељ је био **Коле Ангеловски**, мјузикл је игран тридесетак пута, а онда је дошао рат и

Др Миодраг Стојковић

Скорашња вест да су најзад обезбеђена сва неопходна средства за опремање и почетак рада болнице за вантелесну оплодњу и изучавање матичних ћелија др **Миодрага Стојковића** у Лесковцу, непосредан је повод за разговор са светски познатим генетичарем.

Да ли је октобарска одлука Владе Србије да одобри 10 милиона динара из Националног инвестиционог плана за набавку опреме за рад специјалне болнице за вантелесну оплодњу у Лесковцу поново актуелизовала вашу намеру да се вратите и наставите рад у родном граду? Тим пре што је и општина Лесковац за те потребе добила кредит од 22 милиона динара од Фонда за развој.

– Посебно ме радује да иза целог пројекта сада стоје општина, мој град Лесковац и држава Србија јер ово није пројекат за мене, за једног човека, већ за мрежу научника и стручњака који се већ баве или би се бавили овом проблематиком. Вантелесна оплодња ће се радити у

ОБЕЗБЕЂЕНА СРЕДСТВА ЗА СПЕЦИЈАЛНУ БОЛНИЦУ У ЛЕСКОВЦУ

Богатство је у деци

Приоритет ће бити помоћ паровима који не могу да имају децу, односно борба против нечега што нашу земљу чини старијом, мањом и у сваком погледу сиромашнијом, најављује др Миодраг Стојковић

Лесковцу, један део научних истраживања такође, један део на Медицинском факултету у Крагујевцу, а можда и на ВМА, са надом да ћемо једног дана имати врхунски центар за регенеративну медицину. Жеља за радом у Србији никада није спласнула упркос разочарањима и лошим искуствима, то ме је само научило да будем мало опрезнији и стрпљивији.

Да ли је извесно да ће ембрионалне матичне ћелије у будућности бити спас за велики део човечанства који болује од тешких болести попут болести срца, повреде кичмене мождине, дијабетеса типа А, Алцхајмерове и Паркинсонове болести, као, можда, и при лечењу неких врста канцерогених обољења... иако ниједна регистрована лабораторија у свету још није кренула са испитивањима њиховог дејства на људе?!

– Ембрионалне матичне ћелије су тек на почетку јер је рад на њима такорећи пионирски. За разлику од адултних које су промовисане већ 60-тих година прошлог века, ембрионалне доживљавају процват тек крајем и почетком овог века. На пример, мишје ембрионалне матичне ћелије су изоловане почетком 80-тих,

људске скоро 20 година касније. Нереално је очекивати да се све деси преко ноћи, урадило се много тога, много тога предстоји. Лично мислим да ће и ембрионалне матичне ћелије наћи своје место у клиничкој примени, постоје добри знаци код повреда кичмене мождине и слабости срчаног мишићног ткива, али није њихова примена само у директној терапији већ нам служе и као инструмент да сазнамо нешто више о наследним људским болестима или да побољшамо есеје за равој нових лекова. До пре три године све велике фармацеутске куће су одбацивале људске ембрионалне матичне ћелије, сада их све више користе да би се ефекат и дејство лекова што боље испитало под лабораторијским условима. Преклиничка испитивања код неких болести ће ипак ускоро почети и то у САД.

Шта значи управо објављен успех добијања матичних ћелија из клонираних ембриона мајмуна?

– То значи да техничких и биолошких препрека нема и да је следећи корак – добити матичне ћелије и из клонираних људских ембриона. Али значи и да мени чудни људи који ту технику користе у репродуктивне сврхе добијају научну потврду да ће једног дана у некој «банана

републици» успети да клонирају човека, уз образложење да на тај начин враћају нама драге преминуле особе. При томе не воде рачуна да клонирано животињско поколење показује велику тенденцију ка спонтаним побачајима, серију абнормалности, малформација и промена на системским органима са катастрофалним исходом. Наравно, очајни лаици замишљају стварност као на филму, очекујући да ће клонирана јединка бити стопроцентно и у свему идентична копија оригинала. Пре неколико година једна жена је стално звала јер је желела да јој неко клонира преминулог оца чију је косу чувала у фрижидеру, заборављајући да не само гени већ и време, искуство и други утицаји средине имају непроцењив ефекат на комплетно формирање личности.

А репрограмирање одрасле ћелије коже у матичну ћелију, шта та стратегија значи?

– Значи елиминисање потребе за јајним ћелијама и клонираним ембрионима, али подразумева тражење сигурнијег начина да се евентуално штетни утицај вируса или убачених гена одстрани.

Коначно – која од стратегија је боља?

Завидни домети

Миодраг Стојковић рођен је 5. јула 1964. године у Лесковцу, где је завршио средњу медицинску школу. У Београду је 1990. године завршио Ветеринарски факултет и почео да ради у Институту за истраживање фармацеутске фабрике Здравље. Годину касније отишао је прво у Хамбург, па у Минхен, где је паралелно радио на нострификацији дипломе и посдипломским студијама на Ветеринарском факултету при Универзитету Лудвиг-Максимиљан. На овом факултету 1995. почиње да ради као научни сарадник усавршавајући лабораторијске услове за гајење животињских ембриона. Докторирао је 1996. из области ембриологије

и беотехнологије, а од 1997. један је од првих научника у Европи који са професором Екхардом Волфом и др Велеријем Захарченком почиње интензивно да се бави клонирањем домаћих животиња. Резултат тог рада је добијање прве клониране животиње на немачком подручју.

Октобра 2002. прелази у Њукасл (Енглеска) где ради са људским ембрионалним матичним ћелијама. Први је научник у Великој Британији који успева да добије нову линију људских ембрионалних матичних ћелија. Од децембра 2003. године асистент је, а затим професор на Медицинском факултету у Њукаслу, где ради као заменик директора

Института за хуману генетику. Изуолује нове линије матичних ћелија с циљем да се оне што пре примене у ћелијској теорији и лечењу болести људи. Захваљујући дотадашњим резултатима. Августа 2004. године добија дозволу владе Велике Британије да први у Европи почне с добијањем људских ембрионалних матичних ћелија из такзованих клонираних ембриона. Угледни британски часопис "Тајм" 2004. године проглашава га једним од дванаест најперспективнијих научника на свету.

Данас је заменик главног директора Центра за истраживање "Принц Филипе" у Валенсији.

– Обе стратегије имају своје светле и тамне стране.

По мени, тренутни проблем примене ових достигнућа није у директној трансплантацији ћелија по мери пацијента, већ у начину како пребацили наследне болести «у пластичну шољу». То би нам омогућило нове перспективе у тражењу корена и узрока таквих болести, користећи лабораторијске услове и нове методе молекуларне биологије. Поред тога, овакви системи пружају идеалне услове за испитивање специфичних, али и нежељених дејстава нових лекова. Сигурно је боље у те сврхе применити људске ћелије «у пластичној шољи», а не користити човека као заморца.

Када ће матичне ћелије из лабораторије стићи до пацијената – ко и када ће први на свету успети да их клинички примени?

– То је тешко питање јер многи увелико раде, али мислим да ће се прва озбиљна примена догодити у Америци, због огромног приватног капитала и напретка који постижу.

Да ли су тачне приче да у Индији и Кини, на пример, већ навелико лече матичним ћелијама, а да многе земље у свету већ рутински адултним матичним ћелијама врло успешно лече болести крви, као што је леукемија, на пример?

– Треба имати на уму да су адултне матичне ћелије добре и ефикасне за неке болести, ембрионалне ће бити добре за друге, рекао бих да се употпуњују као два око у глави. На жалост, у неким земљама се једне форсирају више, дуге мање, из политичких или

религиозних разлога, тако да се некада и претерује с тим да су једне идеално средство за све, а друге не, или обрнуто. И како збуњени и очајни пацијенти траже спас, неко неозбиљно већ нуди терапије и ембрионалним и матичним ћелијама. Ево, на пример, пре неколико недеља на интернету је објављено да је један пацијент, који је био близу смрти, након терапије матичним ћелијама устао из кревета и отишао кући као да се ништа није десило! Такве вести су неодговорне јер свако ко се бави овом тематиком зна да је потребна група пацијената, потребна је експериментална анализа, статистичка обрада података итд. Радује ме за пацијента, али требало је прикупити десетак таквих и сачекати да се види какви су ефекти након дугорочних студија.

Ако се одлучите за повратак у Лесковац, када ће то бити, с којим кадровима ћете и шта за почетак радити?

– Не знам када, да је било све како је договорено, било би то пре годину дана. А кадрови већ постоје, гинеколози, сестре, репродуктивни биолози... Жеља за радом такође, сада треба специјалну болницу опремити, а плашим се да ће и то потрајати нешто дуже. Наш приоритет ће бити лечење стерилитета и помоћ паровима који природним путем не могу имати децу. Уз то, едукација младих људи, организовање научних скупова... На крају, само тако можемо промовисати науку онде где треба, међу онима који треба да буду бољи од нас.

Драган Пејић

Маркице за оверу књижица

Од почетка 2008, подсетили бисмо, доказ исправности здравствене књижице неће више бити печат, већ налепљена маркица као потврда да је послодавац за свог радника платио допринос за здравствено осигурање.

Послодавац ће, пошто поднесе доказ о измиривању овог доприноса, добити маркице које ће се лепити на здравствене књижице. Захтев за маркице, уз који се доставља списак запослених и чланова

породица који остварују право на здравствену заштиту, подноси се филијали, односно испостави Републичког завода према седишту фирме.

Уколико послодавац не прибави маркице, његовим радницима биће ускраћено право на здравствену заштиту. Односно, осигураници ће моћи да својим новцем плате указану медицинску услугу, а да затим туже послодавца и траже повраћај пара.

Трећа смена штити од Паркинсона

Напокон једна добра вест за оне који су на послу кад остатак света спава: људи који раде ноћну смену имају нижи ризик од Паркинсонове болести.

Научници предвођени др **Хонглај Ченом** проучили су податке из америчке студије у коју је од 1988. до 2000. године било укључено чак 85.000 медицинских сестара. Желели су да утврде везу «треће смене» и Паркинсона. После детаљне анализе закључили су да је ризик од овог обољења чак 50 посто нижи међу сестрама које су барем 15 година провеле

радећи и ноћну смену него код колегиница које нису радиле ноћу.

Утврдили су да и дужина спавања утиче на повећање ризика од оболевања. Сестре које су спавале десет или више сати дневно имале су 84 одсто већи ризик од оних које су у сну проводиле највише шест часова.

Научници још нису разјаснили ове резултате, али кажу да је ноћни рад повезан с благим повећањем вредности естрадиола и неких других супстанци у крви које можда штите од Паркинсона.

Мобилни као алкохол

Размислите добро пре него што почнете да телефонирате за време вожње: нова студија показује да ћете се понашати једнако као да сте пијани.

Психолози с University of Utah у Солтлејк Ситију ангажовани су 40 испитаника да возе у најсавременијим симулатору вожње: први пут без ометања, други пут телефонирајући, док су трећи пут имали 0,08 промила алкохола у крви. Задатак им је био да «прате» аутомобил који би повремено нагло закочио.

– Утврдили смо да су људи подједнако деконцентрисани када возе и причају преко мобилног и када су под утицајем алкохола – каже др **Френк Друз**. Испитаници који су телефонирали возили су спорије, каснили с кочењем и имали више саобраћајних несрећа, једнако када су телефон држали или када су користили hands-free сетове.; «пијани» испитаници су возили спорије али су били агресивнији и жешће кочили.

РАСТЕ ИНТЕРЕСОВАЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНИКА ЗА УПЛАТУ СТАЖА

На чеку и добар глас

У Србији има 239.835 пољопривредних пензионера и корисника права на различите надокнаде

Лош глас у Србији далеко се чује, али ни добар није без одјека: откако су поштари почели редовније да походе сељаке, поново расте интересовање пољопривредника за уплату пензијског стажа. То се тумачи, пре свега, успостављањем редовних исплата пензија и враћањем дуга од 20,5 заосталих пензија (још две рате), али и повратком на очевину запослених који су, као технолошки вишкови, остали без посла, немају социјално осигурање, а до пензије им је потребно још неколико година.

– Садашњи број од око 230 хиљада пољопривредних пензионера сигурно би био и већи када би се стриктно поштовао закон о обавезном осигурању који подразумева, између осталог, обавезу органа локалне самоуправе да подносе пријаве за пензијско осигурање пољопривредника – објашњава **Владимир Јанковић**, ВД директора Републичког фонда за пензијско-инвалидско осигурање пољопривредника.

– Једна од функција Фонда је и контрола пријављивања осигурања, али, нажалост, дасадашња пракса је показала да је управо та контролна функција била најслабија тачка, мада с разлогом. Пре свега, није постојао обавезан регистар лица која се баве пољопривредом и тек 2004. године донета је Уредба о регистрацији пољопривредних домаћинстава. Да би поспешила регистрацију ових домаћинстава, држава коришћење подстицајних средстава из аграрног буџета одобрава само онима који су уписани у регистар. Али, на мањкавост регистра утиче и бољећивост надлежних у сеоским месним канцеларијама који не пријављују своје комшије за плаћање социјалног осигурања.

Чињеница је да већина становника на селу живи тешко, да су то најчешће старачка домаћинства, а да њихове лоше материјално економске услове често погоршавају природне недаће, суша или поплаве; пошто још не

Владимир Јанковић

постоји пракса осигурања имања, ризик пољопривредне производње пада само на сељака. Имајући све то у виду, Фонд није инсистирао на подношењу прекршајних пријава против локалних чиновника због неизвршавања обавезе пријављивања сеоских домаћинстава.

– Процењујем да би реално могло да се очекује да се преко јединствене администрације, после спајања три фонда, разуђене мреже инситуција и кроз тешњу сарадњу канцеларија локалне самоуправе на регионалном нивоу, ажурирају пријављивање и уплате доприноса пољопривредника за социјално осигурање – наставља наш саговорник, и сам тумачећи скорашње веће интересовање за уплату доприноса редовнијом исплатом пензија, од октобра 2005. године, и претварањем заосталих 20,5 пензија у јавни дуг државе, са исплатом у четири рате, до краја 2009. године. До сада су исплаћене две рате, а очекује се да рата предвиђена за 2008. годину буде исплаћена већ почетком наредне године.

Миланка Иванчајић

ГЛАС ОСИГУРАНИКА, 6. ДЕЦЕМБАР 2007.

Један ради, шесторо се храни

У Србији сеоско домаћинство у просеку има три хектара земље, док је у Француској, рецимо, тај просек 40 хектара. Српски сељак производи храну за шест особа, румунски за осам, мађарски за девет, бугарски за 16, француски за 35, док у Немачкој један пољопривредник храни 46 особа – наводи Владимир Јанковић.

За годину 33.000 динара

Према подацима службе Плана и анализе у Фонду пољопривредника, гарантована пензија пољопривредника је 6.183,65 динара, просечна је нешто нижа и износи 5.986 динара (просек смањују породичне и ино пензије), док је највећа исплаћена пензија у октобру ове године износила 29.560 динара (у коју су укључене и одређене накнаде).

На евиденцији у јуну ове године било је 322.568 осигураника и 239.835 корисника, од чега 229.236 пољопривредних пензионера, док су остало примаоци надокнада, за туђу помоћ и негу, телесно оштећење итд.

Најнижа основица на коју се уплаћује допринос за пензију је 12.550 динара и, уз стопу доприноса од 22 одсто, укупно овогодишње задужење пољопривредника за годину дана стажа износи 33.211 динара.

Најмање 20 година стажа

Многи пољопривредници после деценију и дуже уплате пензијских доприноса, чак и кад напуне 63 године, не могу да остваре право на старосну пензију, јер – немају 20 година стажа.

Пошто се за пољопривреднике примењује исти закон о пензијском осигурању као и за запослене, то значи да се садашњи минимум стажа осигурања за добијање старосне пензије идуће године смањује на 19 година, али се старосна граница подиже на 63,5 године живота. Стога, ко размишља о престанку или наставку уплате, требало би предходно да се добро распита да би избегли разочарања кад «закуца старост».

ГРЧКА ПРЕД РЕФОРМОМ ПЕНЗИЈСКОГ СИСТЕМА

Одбрана привилегија

На намеру владе да постојећих 170 фондова сведе на пет и укине велике разлике у висини пензија међу професијама, синдикати узвратили претњом «француским сценариом»

Грчка је пример да и пензијски систем може да буде особен, рецимо – медитерански... Односно, да пола века земља са више од два и по милиона пензионера може да функционише без чврсте законске регулативе у пензијској сфери и кроз 170 различитих фондова, да већи део пензионера једва саставља крај са крајем, али, опет – на медитерански начин... Уз мало вина, рибе, маслина и – поред мора.

Управо је ово и разлог дугог живота Грка који благодети овог света уживају лепше и потпуније од осталих европских народа. Али зато стварају проблеме држави која има све више пензионера којих се, ма колико то звучало ружно, мора «решавати» кроз разна ограничења.

Грчка је ових дана пред реформом пензијског система и суочена са незадовољством народа, штрајковима и демонстрацијама. Синдикати упозоравају владу премијера **Костаса Караманлиса** да ће применити «француски сценарио» уколико буду извршене промене у пензијском систему. Најављују и да ће свакога дана до 12. децембра, када је заказан генерални штрајк, запослени у разним секторима привреде и јавног живота обустављати рад.

Узети од богатих

Током протекле недеље већ су штрајковали учитељи, лекари, банкарни... 24 сата све ТВ станице биле су без вести, на киосцима се нису појавиле новине јер је штрајковала «седма сила». На улицама су и пензионери, пољопривредници, запослени у државним структурама...

Све мучи исти проблем: програм реформи којима ће се обавити спајање пензијских фондова, укинати постојећих

170 и основати само неколико, вероватно пет.

Намера грчке владе је да запослени у приватном, затим јавном сектору, пољопривредници и самосталне делатности имају своје посебне пензијске фондове, а да у тзв. интелектуални фонд уђу лекари, новинари, инжењери, адвокати, фармацеути... Средства из фондова би се објединила и утврдила општа основица.

Међутим, с обзиром да се ради о фондовима са огромним сумама које су уплаћиване и увећаване на разне начине, преко уплата послодавца, појединаца, камата или трансакција на берзи – што је новинарима, лекарима и адвокатима обезбеђивало веома солидне пензије, отпремнине и низ бенефиција – логично је да оваква намера владе изазива жестоки отпор. Нарочито јер је идеја Караманлисове владе да се узме десет посто средстава из богатих фондова и пребаци у сиромашне.

Страховање с разлогом

Други велики узрок радничког незадовољства је намера владе да се помери старосна граница и да се, уместо са 55 и 58 година за жене и мушкарце, у пензију одлази са 60 и 65 година старости. У овом тренутку, услов за пуну пензију је и 37 година рада без обзира на године живота, док је нови

предлог да то буде 39 или 40 година радног стажа.

Суштина је да у земљи са десет милиона становника, међу којима је више од два и по милиона пензионера, држава за пензијски фонд одваја 12,4 посто БНД и да ће до 2015. тај проценат износити 22,6. Дакле, велики број пензионера оптерећује државу која, као и у осталим земљама, покушава да кроз често непопуларне мере смањи или ограничи њихов број.

Прве незваничне анализе показују да будући пензионери не страхују без разлога и да ће код неких категорија пензија бити умањена од 20 до чак 50 посто, зависно од године запослења. Тако, рецимо, радник који је примљен на посао 1993. са платом од 1.400 евра, у случају обједињавања фондова примаће пензију од 980; да

остане по старом, преко свог фонда остварио би пензију од 1.120 евра.

Дакле, ако нови програм буде усвојен у овом облику, биће то, без сумње, велика промена и ударац за будуће пензионере, нарочито у професијама и гранама привреде где су самостални, допунски и помоћни фондови омогућавали лак и лагодан живот и у пензионерским данима. Наравно, отуда је одувек и било најunosније радити у државној служби, банкама...

Очигледно је да се Грчка налази на преломној етапи када је у питању уређење области живота која је пола века одолевала свим законским регулативама. Много је оних који мисле да се у овом првом таласу сва питања неће регулисати јер ће отпор синдиката бити жесток. Међутим, влада је решена да успе у намери коју јој намећу околности и буџетски дефицит под сталном присмотром ЕУ. И, уколико се у почетној фази оствари само део планираног, јасно је да ће у другом кругу бити успешнија јер ће и синдикати и радници морати да схвате да европско друштво и стандарди нису лаки, бесплатни и да, сасвим сигурно, не личе ни на социјализам нити на – комунизам.

Јасмина Павловић
– Стаменић

Минимална пензија 450 евра

Велики број пензионера данас живи са минималном пензијом од 450 евра што је испод границе нормалних услова живота. Не једном, пензионери су на уличним протестима покушали да приволе владу да минималне пензије подигне на 1.000 евра, али у томе нису успели. Статистика показује да више од 30 одсто пензионера прима између 400 и 500 евра што је мало за Грчку у којој су трошкови живота осетно порасли после преласка на евро. У земљи где је литар млека најскупљи у Европској унији, векна од 350 грама хлеба 80 и 90 центи, једна пита 1,50, а веза першуна пола евра, са оваквим сумама тешко се излази на крај. Само седам посто пензионера има 600 до 700 евра месечно, нешто више од шест одсто прима до 1.250 евра; више од 1.500 евра добија 3,8 одсто грчких пензионера.

ПАЛИЋ

Спортисти у колицима

На Палићу је одржано покрајинско надметање у пецању инвалида оболелих од дечије и церебралне парализе из свих десет окружних организација. Победили су такмичари из Сремског округа, други су из Севернобачког округа, док су трећи били инвалиди из Западнобачког округа.

У овогодишњим такмичењима које је организовао Савез ових инвалида у Војводини, Нови Сад је био домаћин одмеравању вештина у висећој кугли и његови чланови из Јужнобачког округа су прваци. Следе их такмичари из Севернобачког и Севернобанатског округа. У Сремској Митровици су у шаху победили домаћини, другопласирани су шахисти из Јужнобачког округа, а трећепласирани из дела Западнобачког округа који припада Апатину.

У пикаду, у Панчеву, најуспешнији су били представници Јужнобачког округа, а следе их из Средњобачког и Сремског округа.

У Кикинди су у брзинском такмичењу инвалидским колицима победили учесници из Средњобанатског округа, следе такмаци из Јужнобачког и Јужнобанатског округа. Јужнобанаћани су тријумфовали у вештинској вожњи, а њихови ривали из Средњобанатског округа су други, а Јужнобачког трећи.

С. Завишић

Такмичење у пецању на Палићу

БЕОГРАД

У јагодинском Аква парку

Излет који су, недавно, организовале општинске организације пензионера Палилуле и Чукарице за своје чланове, обилазак Јагодине, тамошњег Аква парка и ЗОО врта «Тигар», учесницима овог путовања остаће у лепој успомени. Аква парк, смештен на Дјурђејевом брду на око 5.000 квадрата, био је без сумње свима занимљив, а љубазност домаћина у ресторану «Тигар», где је био организован заједнички ручак – чине утиске упечатљивим уз жељу да се излет понови.

М. И.

ВРЊАЧКА БАЊА

Јесен живота уз забаву

Удружење пензионера Врњачка Бања недавно је основало Књижевни клуб и Секцију жена, а нешто мало пре тога Ликовну колонију. За кратко време постигнути су запажени резултати. Чланови Ликовне академије направили су много добрих слика, док се чланови Књижевног клуба спремају да објаве зборник песама, уколико добију донације. Што се Секције жена тиче, она вредно ради да трећем животном добу улепша

дане и организује разноврзне забавне програме.

При том, Врњачка Бања је надалеко позната и привлачна па чланове овог удружења многи посећују. Они се посебно радо сећају дружења са јагодинским, крагујевачким, крушевачким и трстеничким пензионерима. Иначе, 28. јун је традиционални празник Удружења пензионера Врњачке Бање када им у госте долазе пензионери из целог региона.

Д. Мусолиновић

ЂУПРИЈА

Кружне туре за кондицију

Неки чланови Општинске организације пензионера из Ђуприје увели су праксу да, током целе зиме, шетају кроз парк и на тај начин одржавају кондицију. Тачно су испланирали колико «кружних тура» треба да направе кроз ову озелењену градску површину пре него што се врате у свој дом и предахну уз топли напитак. То ће им, сматрају, поправити «здравствени билтен».

С. Димитријевић

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Огрев на десет рата

У Општинској организацији пензионера Смедеревске Паланке већ су склопили уговор за набавку огрева за своје чланове за наредну грејну сезону. Цене огрева, каже **Слободан Б. Пантић**, председник Општинске организације, исте су као и прошле године (једна тона угља стаје 3.600, а један метар кубних дрва 3.000 динара).

– Пензионери огрев могу да отплате у наредних 10 месеци уколико се пријаве до 20. јануара 2008. Ако се касније пријаве, огрев ће отплаћивати у мање рата. Иначе, у овој години успешно смо завршили акцију набавке и испоруке огрева за наше

чланове. Људима трећег доба испоручили смо 850 тона угља и 200 метара кубних дрва – каже Пантић.

Како смо обавештени, трећи пут у овој години социјално најугроженијима и сиромашним пензионерима уручена је хуманитарна помоћ са основним животним намирницама. Такође, нису заборављени ни болесни и непокретни пензионери, а први пут Општинска организација пензионера Смедеревске Паланке двојици најугроженијих чланова помогла је – доделивши им бесплатно дрва.

Сл. Костантиновић

ПРОКУПЉЕ

Јефтиније намирнице за пензионере

Руководство Организације пензионера Прокупља организовало је продају појединих намирница под повољним условима.

– У протекла два месеца чланови Организације купили су 16 тона кромпира и 1,5 тону пилића по ценама које су и до 20 одсто ниже у односу на оне у малопродаји – изјавио је **Мирослав Вуличевић**, председник Општинске организације, и додао да су они својим члановима омогућили и куповину 450 тона угља и по цени нижој и до 35 одсто од малопродајне.

Према његовим речима, купљене намирнице и угаљ пензионери ће моћи да плате у три и пет месечних рата.

Руководство Организације недавно је посетило и

Кромпир - важна животна намирница

најугроженије и болесне чланове у њиховим кућама и поделило им скромне поклоне.

Д. Б.

Др Сулејман Угљанин свечано пресекао врпцу

Стаза усред парка

НОВИ ПАЗАР

Стазе за обуку слабовидих

Поводом обележавања Светског дана «белог штапа» Организација савеза слепих и слабовидих општине Нови Пазар направила је, заједно са локалном заједницом, стазе за обуку слепих лица како да се самостално крећу. Између стаза налази се мали парк да би, након шетње, слепа лица могла да се одморе.

Свечаном «отварању» стазе присуствовали су гости из Краљева, Крагујевца, Чачка, Рашке, Тутина... које је поздравила **Милка Милетић**, секретар Организације, док је врпцу пресекао др Сулејман Угљанин, председник новопазарске општине.

Д. Глишовић

КУЛА

Обележено шест деценија рада

Општинско удружење пензионера Кула обележило је, средином новембра, 60 година рада. **Јела Перовић**, која је већ скоро деценију на челу ове организације, подсетила је присутне на чланове који су помагали суграђанима трећег доба да лепше и квалитетније проживе своје пензионерске дане.

Овој свечаности присуствовали су, између осталих, и др **Ђура Мученски**, посланик из Куле у Народној скупштини Србије, председник општине Кула **Светозар Буквић**, председник Савеза пензионера Војводине **Милан Ненадић** и директорка сомборске Филијале Републичког фонда ПИОЗ **Ангелина Косић**.

Наравно, поменут је тежак положај пензионера и поновљена потреба за новим начином усклађивања пензија у наредном периоду кроз измене Закона о ПИО.

М. М.

НЕВОЉЕ ПЕНЗИОНЕРА У ВЛАСОТИНЦУ

Старост стисло и сиромаштво

Општинска организација инвалида рада у Бласотинцу последњих година имала је 6.978 чланова, од којих велики број има мала примања и не плаћа чланарину.

– Обилазимо старе, болесне и непокретне, доносимо им помоћ и храбримо их у свакодневним активностима типичним за «треће доба» – каже **Трифун Лазих**, правник, секретар ове организације.

Трифун Лазих, секретар Општинске организације

На жалост, много чланова и умире. Истога дана када члан породице преминулог донесе књижицу са уредно плаћеном чланарином, добија новчану помоћ: ове године је за тридесетак умлих исплаћено 48.900 динара помоћи њиховим породицама.

Организација брине и о породици дојучерашњих чланова, сугруга, на пример, може да се учлани уз плаћање половине чланарине и да има сва права као и остали чланови.

– За чланове организујемо излете до околних места и бања, као до Сијаринске бање, недалеко од Медвеђе, а део трошкова финансира наша организација – наставља Лазих.

Он, међутим, истиче да је организација у веома тешкој материјалној ситуацији. Успоставили су, каже, одличну сарадњу са председником општине Власотинце др **Срђаном Шушу-**

Детаљ из Клуба пензионера

лићем и локална самоуправа им је одобрила 60.000 динара за текуће потребе, али је засад уплаћен мањи део новца.

– Имамо клуб пензионера у коме, поред чланова, бораве и други пензионери и социјално незбринута лица, проводе и целу зиму свакодневно овде – констатује секретар ове организације, додајући да бесплатно помажу чланству и при писању разних жалби или краћих представки. У више села постоје и месне организације инвалида рада, а агилношћу се, каже Лазих, истиче председник **Стојан Митић** из Ломнице.

Владотиначки пензионери кажу да је било много «лажних обећања», па отуд истичу гест Канцеларије председника Републике из које су, уз помоћ председника општине, добили педесет пакета које су поделили најсиромашнијим и најстаријим члановима.

На крају, секретар ове организације пензионера инвалида рада наглашава да њихови чланови радо читају «Глас осигураника» јер их најсадржаније обавештава о темама које их занимају.

Д. Коцић

ХУМАНИТАРНЕ АКЦИЈЕ ПОРОДИЦЕ МАНТЕЛ

Тија не заборавља завичај

Дуги пут којим је кренула из азбуковачког родног села Грчић до Лондона у коме живи са супругом **Кеном Мантелом**, није утицао на **Тијосаву**, коју овде у Азбуковици из милоште зову Тија, да заборави своју завичај и своју Србију. Напротив, у прошлим, тешким годинама Мантелови су доносили лекове за потребе домова здравља у Љубовији и Бајиној Башти, а нису заборављени ни основци тога краја. Добијали су од Тије и Кена уџбенике, школски прибор, одећу и обућу, играчке.

Ове јесени брачни пар Мантел, у сарадњи са међу-

народном организацијом Bluh-voord из Лондона, допремио је у Љубовију шлепер хране, одеће, обуће, посуђа, разних помагала, много играчака и 27 бицикла. Све то је, додуше, половно, али очувано, такорећи ново.

– Тија и Кен су врло хумани и предусретљиви и њихову пажњу никада не можемо заборавити – каже др **Драган Петровић**, директор Дома здравља Љубовија. Исто мисли и др **Адам Стефановић**, директор Дома здравља «Евелин Хаверфилд» из Бајине Баште.

У љубовијском Црвеном крсту храну, одећу, обућу и све

што је стигло почели су да деле најсиромашнијима преко месних заједница. Највише сиромашних је у Доњој Љубовији у засеоку Алин грм где живе Роми.

– Помоћ коју смо скоро добили премашује 10.000 евра – каже **Драгољуб Симић**, председник Црвеног крста Љубовија.

Брачни пар Мантел планира да обезбеди, покретањем акције, ватрогасно возило јер је садашње у Љубовији дотрајало.

– Знамо да се и даље тешко живи у Србији, посебно

у Азбуковици која има статус неразвијене општине. Колико можемо помажемо мој завичај. Иначе, Кен има велики број пријатеља у Србији и ми смо на Пашоној Равни почели изградњу скромне куће, па ћемо највероватније пензионерске дане провести у Србији – вели Тија Мантел.

Председник општине Љубовија **Видоје Јовановић** приредио је пријем за Тију и Кена и захвалио им јер улажу доста напора и труда да би помогли нашим људима.

М. Неговановић

ПРИЧАЛА МИ МОЈА БАКА

Прање руку

Народ слуша докторе да превари жутицу, они други, на висини, поодавно се научили овој хигијени, – ал ће слабо бити да је то због заразе

Ових дана, чедо моје, бриде уши од разних вести. Кренула та зараза од жутице, која се, срећом, кажу, више не шири. Доктори, на сва звона, препоручују прање руку, а народ ко народ, слуша своје докторе и већом хигијеном чува здравље. Пере руке и ујутро, и после градског аутобуса, и после употребе оних просторија где и цар иде пешке. Тако сам читала и савете да се, нарочито после боравка у јавним и тоалетима здравствених и других установа где људи одлазе да реше неку своју муку, руке оперу топлом водом и сапуном, дезинфикују одређеним средством и добро обришу папирним убрусима.

Савети су одлични, само кад би у тим тоалетима свега тога и било!

Али, прање руку је баш ушло у моду!

Перу, на пример. руке сви, што би рекли одговорни фактори, па се не зна ни ко је наредио, ни ко поруши онај бедем на Петроварадинској тврђави! Али, сви, све и са оним контроверзним бизнисменом (та реч је код нас у великој моди за нове богаташе који покуповаше све, а да се нико надлежан није бавио њиховим новцима), као да су једва чекали да тај НН поруши бедемчић, ваљда зато што није царски, па да потуре своје «идеје» о изградњи још лепшег, бољег и

старијег! Уватиће власт неког сиромашка који ће на крају признати и за багер којим је рушио 200 метери бедема, и за камион којим је нетрагом нестала та стара цигла, и за раднике којима је добро платио ноћни рад, па звао се он Терзић, Стјепан, или некако другачије. А име оног ко му је наредио да то ради остаће загонетка, попут многих које се код нас не решавају.

Не могу баш све да пратим ни на телевизији, љуби те баба, али село је одувек имало своју «радио Милеву». Ево, баш ових дана стисла ладноћа, нападо снег и покрио клупице на шору. Ал, пређем до Милесе, па од дуга дана причамо о скупочи и како ће, канда, све бити још скупље, и како ћемо опет кувати на масти. Џаба ти холестерол, кад се од цене уља можеш наздравом разболети!

Кад, уђе њен Никола - био у штали, па оде да опере руке. Рече баби да метне кафу, па поче да грми и на судове што штрајкују кад ни кад не штрајкују не раде своја посла! Суде они обичне људе за мање прекршаје, ал кад су у питању велике тужбе и велике зверке, ондак то са доказима слабо иде, па адвокат на адвоката, сведок на сведока, па заштићени на незаштићеног...

Ето, ово најновије око власника једне наше, кажу, ни мање ни више него - империје! Дао човек ономад силне паре за откуп свог живота, и пет година ћутао. Затварала је власт неке криминалце, неке судила, а неки су и убијени јер су пружали отпор приликом хапшења (?). Народ

и новинари свашта причају, а власт ни да мрдне. Чак ни сад, када је «човек из шахта» јавно оптужио контроверзног политичара - бившег студента за учешће у овој работи, тужилаштва, бар за сада, још перу руке; министар полиције такође, јер чека налоге свих правосудних органа.

Али зато не чека онај јуноша и правни тим његове партије! Туже за клевету, па за некакво злочиначко удруживање све с намером да се стекне нелегално богатства... Притом оптужују све оне који не играју у њиховом колу, а у одбрану својих накана позивају и оне властодршце из далеке Америке, с којима су, ваљда, сваки дан на вези! Ни помена брчкању у мафијашком базенчићу кад је вакат борбе против монопола!

Није мени, дете моје, а ни обичном народу до тога да рашчивијамо ко лаже а ко краде, или ко лаже, краде, отима и убија! Кад то не раде службе за плату, не може ни обичан народ из љубави према Србији у којој се, и са којом, свашта дешава последњих година. Али, и најобичнија баба, као што сам ја, види да су сад навалили са свих страна не би ли оцрнили Србију, и лакше је комадали.

Уз то иду и додатне паре које ће се трошити у величању своје странке и добробити које ће њена владавина донети народу, само кад победе на изборима! А још нису доказали ни све паре које су потрошили на прошлим изборима.

Унука Ика

ФИЛОЗОФИ ОПШТЕ ПРАКСЕ

ОНО НАШЕ ШТО НЕКАД...

И дан-данас се присећам «збора радних људи» кад смо ми, синдикални народ, успели да оборимо предлог Радничког савета да однос највеће и најмање плате буде, спортски речено, 7:1. Заправо, ако директор има седамсто хиљада тадашњих динара, његов курир ће имати сто хиљада. Првome доста за господски живот, а другome за пристојан. А ових дана читам и слушам како директори појединих јавних предузећа имају и 20, и 30, и 40 пута већу плату од својих курира или чистачица. А и тада и сада те паре нису биле приватне већ јавне, хоћу рећи државне. И како сад да то објаснимо садашњем радном народу већ да смо, некритички, усвојили праксу богатог Запада у коме је све дубљи јаз између шефова и радника па тако, поред богатих и сиромашних држава, све чешће имамо богате директоре и сиромашне раднике. Зато ми се, бар донекле, допао овај последњи штрајк просветара који су покренули мало због својих већих професорских и учитељских плата, а мало више због бедних плата својих чистачица, «тета», вратара и остале ситне радничке бораније.

Борос

Ни ми нисмо анђели

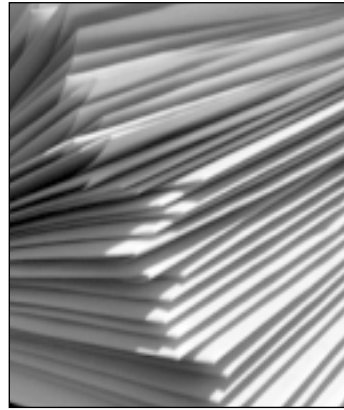
Пошто се редовно по новинама пише о томе како су лекари овакви и онакви и како је пацијентима, углавном, тешко да дођу до њихових ординација, реших да напишем ово, не да бих оправдавао све лекаре, већ да кажем да има случајева кад ни ми, пацијенти, нисмо баш «цвећке». Лично сам присуствовао овим догађајима у здравственој станици у Добановцима где се и лечим, тако да су потпуно веродостојни.

Ми имамо могућност да унапред закажемо преглед, тако да не чекамо редове већ свако има свој термин за улазак у ординацију. Био сам сведок када је мој исписник, такође пензионер, желео да буде прегледан одмах по доласку, јер има заказано. Једино што није рекао да је заказано имао у то време, али – претходног дана. Никаква објашњавања, ни стрпљење лекарке и сестре није помогло. Био је страшно љут што мора да чека да буду прегледани они који имају заказано за

тај дан. Све време је гунђао, а када је скоро био на реду, демонстративно је отишао код сестре на шалтер и затражио свој картон како би променио докторку, што му је и омогућено.

Други случај је пензионер који је по сваку цену желео да вакцину против грипа, коју смо сви чекали, прими одмах, преко реда. Галамио је и викао да не може да чека јер се лоше осећа, а било је видљиво да није тако. Толико је вршио притисак на сестру да га је, на крају, ипак увела преко реда. Ја сам баш тада био у ординацији и када сам лекарки, која је, иако млада, јако стрпљива и тактична, рекао да мора свашта да преживљава, одговорила је једноставно да је навикла.

Иначе, наша докторка **Марија Главоњић** стварно не заслужује такво понашање јер је изузетно пажљива, предусретљива и темељна, поготово када смо ми, пензионери, у питању. Зато мислим да просто и ми морамо да будемо пажљивији и да

ПИШИТЕ НАМ,

Драги читаоци, Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је др Александра Костића број 9, 11000 Београд или електронском поштом, на proffice@pioz.org.yu.

чувамо њено здравље као што она чува наше.

**Миодраг Ратковић,
Добановци**

Сви председникови људи

Поштована редакцијо,

Приморан сам да овим писмом скренем пажњу вама и јавности на рад, односно деловање једне организације која је најмање оно што јој пише у имену и Статуту. Реч је о Општинској организацији пензионера у Младеновцу, којом руководи група људи која се не мења, мислим већ десет година, на челу са председником **Радованом Стојковићем**. Ова олигархијска дружина је Удружење претворила у приватну зеленашку организацију, која се труди да што више новца узме и онако ојађеним пензионерима, а све под маском добротворности и хуманости.

Ово «удружење» сада пензионерима испоручује угља по цени од 3.100 динара за тону, што је за 400 динара више него прошле године, када је тона коштала 2.700 динара. То не би било чудно да не знамо да се цена угља у Колубари није мењала од јуна 2006. И прошле године смо знали да наши «душебрижници» из пензионерске организације на нама зарађују 350 динара по

тони, али им је то очито било мало, па је ове године та зарада 750 динара по тони.

Организација је, иначе, састављена од људи које је изабрао председник и који њему одговарају, а не члановима организације.

Председник и његови «помоћници» не плаћају, или плате највише половину цене организованих излета и екскурзија. Да и не причам како се на тим путовањима «изгуби» по неки путник, а у гепеку довозе јарићи.

Могло би да се постави и питање легитимности одлука Скупштине, која, у периоду када јој је мандат истекао, мења Статут да би председнику и члановима Скупштине обезбедила доживотни мандат.

Има ту још о чему би се могло причати, али и ово је довољно ако неко одлучи да нешто предузме да би се ова олигархијска дружина спречила да (зло)употребљава пензионерску организацију.

**Томислав Ракић,
Јована Дучића 7,
Велика Крсна**

КОРИСНЕ АДРЕСЕ

Геронтолошки центри

БЕОГРАД

Установа Геронтолошки центар Београд
Марије Бурсаћ 49,
тел. 011/2695-605

Пословна јединица Бежанијска коса
Марије Бурсаћ 49,
тел. 011/2695-605

Пословна јединица Дом Вождовац
Качерска 6 – 12,
тел. 011/2462-210

Пословна јединица Дом Карабурма
Пљешевичка 2,
тел. 011/2762-331

Стационар Карабурма
Диљска 2,
тел. 011/2783-012

Геронтолошки центар Београд
Др Ивана Рибара 10,
тел. 011/3189-718

Прихватилиште за одрасла лица
Кумодрашка 226 а,
тел. 011/2462-788
дежурна служба (0-24h)
011/2466-996

ВОЈВОДИНА

Геронтолошки центар Нови Сад
Фрушкогорска 32,
тел. 021/6350-542

Геронтолошки центар Суботица
Алеја Маршала Тита 31,
тел. 024/4644-455

Геронтолошки центар Сомбор
Првомајски булевар 66,
тел. 025/5443-060

Геронтолошки центар Зрењанин
Принципова 22-26,
тел. 023/546-150

Геронтолошки центар Бечеј
Синђелићева 140,
тел. 021/812-108

Геронтолошки центар Врбас
Маршала Тита 34,
тел. 021/706-232

Геронтолошки центар Кањижа
ЈНА 14,
тел. 024/873-355

Геронтолошки центар Кикинда
Генерала Драпшина 99,
тел. 023/034-675

(Наставак у следећем броју)

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ СВОЈА ПРАВА

САМОСТАЛНИ ОБВЕЗНИЦИ И НЕПЛАЋЕНИ ДОПРИНОСИ (ПРИМЕНА ЧЛАНА 120 ЗАКОНА О ПИО)

Осигураници који се одлучују на укључивање у било који вид осигурања који подразумева самосталну уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, требало би да знају да би било пожељно да своје обавезе измирују редовно јер их те обавезе не може нико ослободити. Једног дана када буду остварили своја права из пензијског и инвалидског осигурања Фонд ПИО не само да неће признати стаж за који није плаћен одговарајући допринос, већ ће намирити неплаћене доприносе кроз обуставу дела пензије коју ће признати на основу расположивих доказа.

Ово се углавном односи на осигуранике самосталних делатности као и на осигуранике који су се укључили у обавезно осигурање по члану 15 Закона о ПИО, а којима је ово осигурање престало по захтеву поднетом пре 1. 1. 2006. године.

Ова ситуација је регулисана чланом 120 Закона о ПИО. Обустава пензије по основу неплаћених доприноса може износити до 1/3 месечне пензије. По намерењу дуговања, кориснику пензије се одређује пензија на основу укупног стажа.

ИСПЛАТА НАКНАДЕ ИЗ БИХ

Ранкић Ненад – Лозница: Пензионер сам из БиХ од 1985. године. Уз инвалидску пензију примао сам и накнаду за негу и помоћ све до 2001. године овде у Србији где сам стално настањен.

Ја сам пензију и сва своја права стекао у СФРЈ, како то да своја стечена права сада када сам стар и болестан не могу да користим, чак сам проглашен и за странца у својој сопственој држави.

Одговор: Постоје одређена давања којима свака држава штити своје становнике настањене на њеној територији. То су накнаде по основу преостале радне способности за инвалиде

рада, најниже пензије, заштитни додатак, накнада за телесно оштећење па и накнада за туђу негу и помоћ. Пошто не живите на територији БиХ, из ових разлога Вама је укинута стечена накнада за негу и помоћ јер се БиХ осамосталила као независна држава.

Треба свакако напоменути да корисници пензија који примају пензије из једне државе, а имају пребивалиште на територији друге државе, по члану 5 Закона о ратификацији споразума између СРЈ и БиХ о социјалном осигурању од 1. 6. 2004. године, и званично немају право на набројана давања којима се штите становници, корисници пензија у својој држави.

ВОЈНИ ПЕНЗИОНЕР И ЛЕЧЕЊЕ

Петар Кнежевић – Београд: Као војни пензионер остварио сам право у Македонији. Већ пет година примао пензију из Македоније у Београду али немам здравствену заштиту. Како да остварим право на лечење у Србији где живим?

Одговор: С обзиром на то да војни фондови у Србији и Македонији нису били обухваћени споразумом о социјалном осигурању између две државе, којим је између осталог регулисано и право пензионера једне државе на

здравствену заштиту у другој држави у којој живи, војни пензионери који не живе у држави која исплаћује пензију имају проблем са здравственим осигурањем које није регулисано аутоматски као осталим пензионерима.

Вама преостаје једино да се самостално здравствено осигурате код испоставе здравственог осигурања на територији општине где имате пребивалиште. У надлежној испостави добићете и сва ближа упутства за ову врсту здравствене заштите.

ВИ ПИТАТЕ "ГЛАС ОСИГУРАНИКА" ОДГОВАРА

*Весна Вићентијевић,
начелник у Сектору
за односе са јавношћу*

ПРАВО НА ОТПРЕМНИНУ

Виловки Милена – Нови Кнежевац: Отишла сам у пензију 1. 3. 2006. године са 36 година радног стажа и 53 године живота. Примила сам стимулативну отпремнину 100 евра по години стажа. Одговорите ми да ли имам право и на отпремнину за одлазак у пензију од Дома здравља.

Одговор: Ви нисте морали да идете у пензију по сили

закона и ако сте испунили услов за старосну пензију. Зато Вам је била понуђена стимулативна отпремнина коју сте Ви и прихватили. Тада Вам је престао радни однос по члану 179 став 1 тачка 9 Закона о раду, тј. као технолошком вишку, а не због пензионисања. То практично значи да Вам не припада отпремнина због одласка у пензију по члану 119 Закона о раду.

НЕРЕГИСТРОВАНИ ПОДАЦИ

Илић Вера – Обреновац: У октобру месецу ове године пуним 35 година радног стажа, а у децембру 58 година живота. Приликом провере регистрованих података у Фонду ПИО утврдила сам да ми за период од 1982. до 1984. године није плаћен допринос. У радној књижици је тај период евидентиран.

С обзиром да до краја године желим да идем у пензију, поставља се питање како да решим проблем нерегистрованих података, ради се о школи која не показује претерано интерес да овај проблем реши на моју интервенцију.

Одговор: Препоручујемо да не раскидате радни однос пре него што навршите и потребне године живота за одлазак у старосну пензију. Овде је важно нагласити да до краја 2007. године можете отићи у пензију са 58 година живота, али већ од 1. 1. 2008.

године било би Вам потребно 58 година и 6 месеци.

Што се тиче недостајућих података у матичној евиденцији осигураника, приликом остваривања права на пензију биће, по службеној дужности, спроведен поступак за прикупљање ових података. С обзиром на то да се ради о школи, претпоставка је да су доприноси плаћени, а разлози због којих нису регистровани могу бити бројни.

Документација, на основу које се региструју подаци у матичној евиденцији, чува се трајно, а уколико се уништи услед више силе (поплава, пожар и др.) о томе се издаје уверење, па се онда радни стаж мора утврдити и на основу радне књижице, али је пре тога неопходно спровести одговарајући поступак.

Зато је важно да Ви испуњавате услов за пензију и по питању година живота тако да се може донети и привремено решење без ових података ако се поступак за њихово утврђивање одужи.

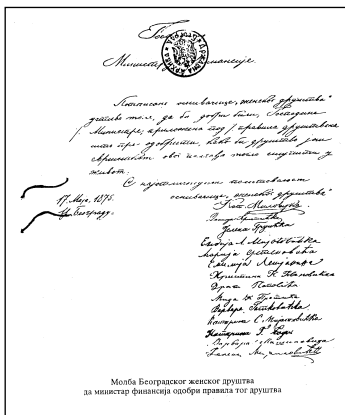
Краљица шије завоје за рањенике

Београдско женско друштво, основано 1875. на иницијативу Катарине Миловук са циљем да васпитава женску омладину за рад и самосталан живот, бринуло је и о рањеницима и сиромашним старицама, а основало и 80 занатских школа широм Србије, па чак и радионицу у женској казнионици у Пожаревцу

У време када су поједине девојчице у Србији училе само основу школу, а тек понеки богати родитељи слали своје ћерке на школовање у «клостер» у иностранство, најчешће у приватне васпитне заводе, **Катарина Ђорђевић**, касније познатија као **Миловуковица** (по мужевљевом презимену Миловук), одважила се и у својој 19. години, 26. септембра 1863, основала Вишу женску школу у Београду. Учинила је то после завршене Николајевске гимназије у Русији и положеног педагошког испита у Одеси.

У оснивању школе, у којој је 30 наредних година била управник, изузетно су јој много помогли кнез **Михаило Обреновић** и тадашњи министар просвете и црквених дела **Коста Цукић**. Колико је то био значајан и радикалан потез види се по томе што у то време многе европске земље нису имале државне школе за женску децу. За више од 50 година рада школе, коју су похађале девојке из целе Србије али и Бугарске, диплому је стекло више од 25.000 ученица, а око 2.500 девојака оспособљено је за учитељске.

Вишу женску школу много је помагала и краљица **Наталија Обреновић**, која је у школи имала своје питомице и често посећивала школу и присуствовала испитима. Забележене су речи краља **Милана Обреновића** који је једном рекао «да је Миловуковица духовна свекрва и ташта стотинама кућа и да је рођени стратег». А да је Миловуковица и у познијим годинама била пуна елана сведочи и њена иницијатива за оснивање «Женског музичког друштва», са седиштем у Вишој женској школи, чији су чланице биле наставнице школе, као и то што је после

Молба Београдског женског друштва да министар финансија одобри правила тог друштва

пензионисања, 1893, четири наредне године провела као управник српске Више женске школе у Солуну.

Међутим, оно по чему је посебно позната Катарина Миловук, било је оснивање Београдског женског друштва 15. маја 1875. године.

Прва управа Београдског женског друштва

Било је то прво српско женско хумано друштво основано са циљем да васпитава женску омладину за рад и за самосталан живот. Да би могло да ради, чланице су сваке недеље давале по «1 грош за канцеларијске послове и за

послугу». Поред професионалног осамостаљивања женске омладине и удомљивање и заштите самохраних девојака и обучавања у вођењу домаћинства, Београдско женско друштво организовало је многе добровољне и хуманитарне акције. За време Српско-турског и Српско-бугарског рата ангажовало је велики број жена и девојака за добровољни рад у болницама. Када је 25. августа 1875. године кнегиња Наталија Обреновић примила Друштвом, наредних година оно је «било под високом заштитом свих владајућих кнегиња» - **Јелене Карађорђевић**, кћи **Петра Првог**, краљице **Марије** после њене удаје за **Александра Карађорђевића**...

У раду Београдско женско друштво неговало је патриотизам и хуманизам. Својом првом акцијом помагало је херцеговачке устанике, али и избеглице које су прешле у

шила. На молбу Црвеног крста, Друштво је помагало да се обуку сиромашни војници који су се враћали са фронта кућама, док је свим рањеницима који су умрли у београдским болницама дало парастос.

По завршетку српско-турских ратова, када је освануо мир, Друштво је купило пољопривредне алатке и послало их осиромашеним сељацима у српским селима. Уз велику помоћ подружнице у Крушевцу, саградило је и кућу у Рибарској бањи за лечење сиромашних војника.

Пошто су ратови престали и није било потребе за болничаркама, Друштво свој рад усмерава на културно-просветне активности. Децембра 1879. основало је Радничку школу која је касније прерасла у Занатску школу. У њој су се сиромашна деца бесплатно школовала, а имаућнија плаћала школарину. По завршеном школовању, ученице су могле да раде као наставнице «женског рада» у државним и приватним школама или да отварају своје модне салоне. Друштво је 1907. године основало и ћилимарску школу у Пироту и отворило радионицу у Пожаревачком казнену заводу у којој је радило више од 200 радница – жена које су издржавале казну.

Када је прославило 50-годишњицу рада (1925.), Београдско женско друштво било је најразгранатије друштво у Србији – са 80 подружница и 80 занатских школа широм Србије.

Своју зграду Београдско женско друштво сазидало је 1926. године у Бранковој 17, а основало је и Дом за изнемогле сиротне старице. Радило је све до 1941. године.

Р. М.

ПЛИВАМ У ДУГОВИМА

Чувај се пса који се не мири са пасјим животом.

Остави репу, чувај пензију! Рече унука деди и баби.

Пливам у дуговима. Постим на води.

Зоран Богдановић

ИЗАЗОВ ЗА ЦЕПАРОШЕ

**Откако су престали редови испред продавница,
народ се све мање дружи.**

Када зидови имају уши, сваки глас далеко се чује.

Збијање редова прави је изазов за џепароше.

Горан Докна

МОЛИМ ЗА РЕЧ

Велика је разлика између запослених и незапослених. Запослени уопште не траже да раде.

Народ се ужелео избора. Једва чека да изаберемо новог представника за Песму Евровизије.

Није лоше што имамо организовани криминал. Мора да се зна неки ред.

Дејан Патаковић

НЕ СМЕТА НАМ ПАНДОРИНА КУТИЈА

Не смета нам Пандорина кутија, већ то што је нико не затвара.

Не убацујте више глумце у моју представу. Попуцаће ми даске које живот значе.

До јуче ми је лампа била чаробна, а онда су ми исекли струју.

Кад би зидови знали да говоре, уста не би затварали.

Ивана Срећковић

РЕКЛИ СУ О...

БОГАТСТВУ

Кад имаш све, не видиш ништа, прогледаш тек кад немаш ништа.

Шекспир

У богатству људско срце стврдне брже него јаје у кипућој води.

Лудвиг Берне

Мало богаташа поседује своју имовину. Имовина њих поседује.

Роберт Грин Ингерсол

Обиље не умањује људске бриге и не теши људско срца.

Тибул

Има људи који од свог богатства немају ништа осим страха да га не изгубе.

Антоан Риварол

Рука која даје увек је изнад оне која прима.

Дидро

Свако богатство је производ нечијег рада.

Лок

Новац понекад уклања неприлике, али их и ствара.

Грас

Богатство је пут човеку да дође до слободе.

Јован Дучић

ВОДОРАВНО: 1. Попуштање у неком разговору, 8. Врста јела, 14. Пегла, 15. Скулпљач лековитих трава, 16. Радмила одмиља, 17. Јединица за радњу у физици, 19. Грчка муза заштитница поезије, 20. Врста похвалне песме, 21. Примитивно водено превозно средство (мн), 23. Врста драгог камена, 24. Осмо и осамнаесто слово азбуке, 25. Град у Италији, 27. Узвик нестрпљења, 28. Име певачице Фиццарлд, 30. Врста мирисне биљке, 31. Хемијски симбол астатина, 32. Погранична река према Румунији, 34. Славист и књижевни критичар, Људевит (1907-1979), 35. Енглески сликар, Вилијам, 36. Одећа, 38. Дивља животиња, 39. Место у Истри, код Лабина, 40. Женско име, 42. Наука о мишљењу и спознавању, 44. Једна геометријска слика, 45. Летовалиште у Истри.

УСПРАВНО: 1. Изложеност опасностима, необезбеђеност, 2. Справљач сладоледа, 3. У то време, 4. Учитељ одмиља, 5. Аутомобилска ознака Панчева, 6. Руско мушко име, 7. Исправљач, 8. Килотона (скр.), 9. Врста папагаја (мн.), 10. Једно од агрегатних стања воде, 11. Планина недалеко од Београда, 12. Наука о бројним величинама, рачунство, 13. Миришљав, 18. Главни део нечега, 21. Осим, изузев, 22. Шведски проналазач на пољу бродоградње, Џон, 26. Име ранијег боксера Русевског, 29. Борилиште, 33. Град у Сирији, 35. Платно од беле свиле, 37. Шпански узвик у кориди, 39. Отилија одмиља, 41. Старословенско слово, 43. Екавски (скр.).

Р. Јовичић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14							15					
16				17		18		19				
20			21				22		23			
24		25						26		27		
28	29		30								31	
32		33		34						35		
36			37		38				39			
40				41		42		43				
44						45						

Решење из прошлог броја

ВОДОРАВНО: грозд, историчар, реглер, артирија, маратон, пеликан, Латеран, Тина, ч, Лидо, класика, се, Аса, и, Ерт, т, лар, ст, сватови, мили, т, Алан, доксати, обронак, Ратково, враголан, растер, Октавијан, поени.